

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

OBCHODNÁ FAKULTA

Evidenčné číslo: 102004/B/2023/36145173623621124

**VIDIECKY CESTOVNÝ RUCH A AGROTURIZMUS
AKO ROZVOJOVÝ POTENCIÁL OBCE**

Bakalárska práca

2023

Lucia Mihalčíková

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

VIDIECKY CESTOVNÝ RUCH A AGROTURIZMUS
AKO ROZVOJOVÝ POTENCIÁL OBCE

Bakalárska práca

Študijný program: podnikanie v cestovnom ruchu a službách

Študijný odbor: ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: katedra cestovného ruchu

Vedúci záverečnej práce: doc. PhDr. Ing. Mgr. Ladislav Mura, PhD., MSc.

Bratislava 2023

Lucia Mihalčíková

ABSTRAKT

MIHALČÍKOVÁ, Lucia: Vidiecky cestovný ruch a agroturizmus ako rozvojový potenciál obce. Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra cestovného ruchu. Vedúci záverečnej práce: doc. PhDr. Ing. Mgr. Ladislav Mura, PhD., MSc.- Bratislava: OF EU, 2023, 61s.

Záverečná práca je vypracovaná na tému: Vidiecky cestovný ruch a agroturizmus ako rozvojový potenciál obce. Cieľom záverečnej práce bolo preskúmať možnosti rozvoja vidieckeho cestovného ruchu v obci Pukanec a zároveň zistiť, aký potenciál má obec v cestovnom ruchu a ako ho môže využiť na prilákanie návštevníkov a na zvýšenie atraktivity obce. Dôležité bolo vysvetlenie pojmov ako cestovný ruch, vidiecky cestovný ruch a agroturizmus. Taktiež podstatné bolo vymedzenie územia samotnej obce Pukanec. Práca ma päť kapitol. Obsahuje tri schémy, dva obrázky a dvadsaťpäť grafov. V prvej kapitole sme charakterizovali pojmy týkajúce sa cestovného ruchu, vidieckeho cestovného ruchu a agroturizmu. V kapitole Výsledky práce a diskusia sme charakterizovali obec Pukanec, jeho zvyky, tradície a kultúru. Taktiež sme v tejto kapitole vyhodnotili dva dotazníky a rozhovor. V závere práce je snaha poskytnúť konkrétne návrhy a odporúčania obci Pukanec na zlepšenie jej vidieckeho cestovného ruchu. V práci boli navrhnuté návrhy, ako zlepšiť propagáciu obce, organizovať nové podujatia a rozšíriť spoluprácu s miestnymi podnikateľmi a okolitými obcami. Využitie vidieckeho cestovného ruchu môže mať pre obec Pukanec významné hospodárske a ekonomické výhody, preto je potrebné túto oblasť neustále rozvíjať a podporovať.

Kľúčové slová:

cestovný ruch, vidiecky cestový ruch, agroturizmus, zhodnotenie cestovného ruchu, obec Pukanec

ABSTRACT

MIHALČÍKOVÁ, Lucia: Rural tourism and agrotourism as a development potential of the village. University of Economics in Bratislava. Faculty of Commerce; Department of Services and Tourism. Supervisor: doc. PhDr. Ing. Mgr. Ladislav Mura, PhD., MSc. Bratislava: OF EU, 2023, 61p.

The thesis is focused on the topic of rural tourism and agrotourism as a development potential of the village of Pukanec. The aim of the thesis was to explore the possibilities of rural tourism development in the village of Pukanec and to determine the potential of the village in tourism and how it can be utilized to attract visitors and increase the attractiveness of the village. It was important to explain the terms of tourism, rural tourism and agrotourism, as well as to define the territory of the village of Pukanec. The thesis consists of five chapters and includes three schemes, two pictures and twenty-five graphs. In the first chapter, we characterized the concepts related to tourism, rural tourism and agrotourism. In the chapter on Results and discussion, we characterized the village of Pukanec, its customs, traditions and culture. We also evaluated two questionnaires and conducted an interview. The thesis concludes with concrete proposals and recommendations for the village of Pukanec to improve its rural tourism. We proposed suggestions for improving the promotion of the village, organizing new events and expanding cooperation with local businesses and neighboring villages. The use of rural tourism can have significant economic benefits for the village of Pukanec. Therefore, it is necessary to continuously develop and support this area.

Keywords:

tourism, rural tourism, agrotourism, tourism assessment, village of Pukanec

OBSAH

Úvod.....	5
1 Súčasný stav problematiky doma a v zahraničí.....	6
1.1 Cestovný ruch a jeho charakteristika.....	6
1.1.2 Formy, druhy a faktory cestovného ruchu.....	9
1.2 Vidiecky turizmus a agroturizmus.....	13
1.2.1 Vidiecky turizmus a jeho charakteristika.....	13
1.2.2 Agroturizmus a jeho význam.....	15
2 Cieľ práce.....	19
3 Metodika práce a metódy skúmania.....	20
4 Výsledky práce a diskusia.....	21
4.1 Obec Pukanec a vymedzenie jeho územia.....	21
4.1.2 Kultúra, tradície a remeslá v obci Pukanec.....	23
4.2 Vyhodnotenie dotazníkov a štruktúrovaného rozhovoru.....	26
4.2.1 Dotazník- určený pre širokú verejnosť.....	26
4.2.2 Dotazník- určený pre obyvateľov obce Pukanec a okolia.....	42
4.2.3 Štruktúrovaný rozhovor.....	47
5 Návrh na využitie výsledkov.....	54
Záver.....	58
Zoznam použitej literatúry.....	59
Zoznam príloh.....	61

Úvod

Cestovný ruch je pre krajinu veľkým prínosom. Má obrovský vplyv na tvorbu hrubého domáceho produktu, má vplyv na príjmy štátneho rozpočtu a rozpočtu regiónov, ale najmä uspokojuje rôzne potreby ľudí a zabezpečuje odpočinok v rôznych formách. Zároveň dáva možnosť spoznávania nových kultúr, tradícií a histórie.

Vidiecky turizmus a agroturizmus sú formy cestovného ruchu, ktoré prinášajú návštevníkom jedinečný zážitok z pobytu v prirodzenom a nerušenom vidieckom prostredí. Okrem oddychu a relaxácie, tieto formy turizmu ponúkajú aj možnosť spoznať miestne kultúry, tradície a históriu. Taktiež pre obce a regióny predstavujú dôležitý faktor v ekonomickom rozvoji a tvorbe pracovných miest.

Vidiecky turizmus zahŕňa pobyt vo vidieckom prostredí. Ide o aktivity spojené s prírodou a celkového využitia vidieckeho prostredia, ktoré má návštevníkom poskytnúť oddych a zrelaxovanie. Vidiek sa vyznačuje malými sídlami, s nízkou hustotou obyvateľstva, bohaté na kultúru a tradície.

Agroturizmus tvorí značnú časť vidieckeho turizmu. Využíva vidiecke, neurbanizované prostredie. Agroturizmus sa venuje viac poľnohospodárskemu odvetviu. Prináša pre obce, regióny a poľnohospodárske subjekty veľký význam. Vytvára podmienky pre hospodárenie, je významným zdrojom príjmov, vytvára nové pracovné príležitosti a vytvára finančné zdroje pre obce a tým zvyšuje aj príjmy obyvateľov.

Vidiecky cestovný ruch a agroturizmus sú v súčasnosti populárne formy turizmu, ktoré môžu prispieť k rozvoju regiónov, obcí a ich vidieckych oblastí. Jedným z regiónov, kde sa takýto cestovný ruch rozvíja je región Tekov. Z tohto regiónu sme si vybrali obec Pukanec.

Pukanec, známy ako bývalé banské mesto, sa vyznačuje s množstvom zvykov, tradícií a kultúry. Leží v Honte na južných svahoch Štiavnických vrchov. Pukanec sa pýši svojimi tradíciami, ako je hrnčiarstvo a debnárstvo. Taktiež sa vyznačuje svojim krásnym prostredím, hlavne vinohradmi, vinicami a najvyššie položenými l'ochmi na Slovensku.

Hlavným cieľom našej práce je zhodnotenie vidieckeho cestovného ruchu z pohľadu rozvojového potenciálu obce Pukanec. V práci zhodnotíme kvalitu vidieckeho cestovného ruchu danej obce a ďalej navrhujeme iné a nové riešenia, ktoré by mohli túto obec zviditeľniť a priniesť niekoľko nových návštevníkov.

1 Súčasný stav problematiky doma a v zahraničí

1.1 Cestovný ruch a jeho charakteristika

Definície o cestovnom ruchu od jednotlivých autorov sa od seba až tak nelíšia. V každej definícii autor zdôrazňuje, že cestovný ruch sa poníma prioritne ako systém služieb, ktoré súvisia hlavne s uspokojovaním základných potrieb a taktiež ide o pobyt osôb mimo miesta trvalého bydliska. Uvedieme niekoľko definícií od autorov.

Cestovný ruch, považovaný za zložitý globálny fenomén, je skúmaný niekoľkými vednými disciplínami. V počiatkoch išlo najmä o empirické opisovanie tohto javu. Aj napriek svojmu zložitému a interdisciplinárnemu charakteru, cestovný ruch má vždy v strede svojho záujmu človeka a spolu s ním aj uspokojovanie jeho špecifických potrieb mimo miesta bývania (Gúčík, 2010).

Walton (2023) píše, že cestovný ruch sa začal rozvíjať v západnej Európe už v 17. storočí, hoci predchodcov mal už v klasickom staroveku. Charakterizuje cestovný ruch ako proces a činnosť, kde sa trávi čas mimo domova s cieľom zábavy, rekreácie a oddychu.

Kovářová (2017) vo svojej knihe opisuje cestovný ruch ako veľmi dôležitý faktor hospodárstva každej krajiny, ktorý sa výraznou mierou podieľa na ekonomike, zamestnanosti a rozvoji krajiny.

Mariot (2014) píše, že cestovný ruch sa vyskytuje v rôznych podobách. Služby cestovného ruchu môžu mať odlišnú dĺžku trvania a taktiež aj rôzne motívy. Účastníci sú rôznych vekových i sociálnych skupín, národností a kultúr. Taktiež vyžaduje aj rôzne finančné náklady.

Babinský (2012) definuje cestovný ruch ako otvorený a dynamicky sa vyvíjajúci systém. Taktiež cestovný ruch chápe, ako súbor činností, ktoré sú zamerané na uspokojovanie potrieb, ktoré súvisia najmä s cestovaním zvyčajne vo voľnom čase za účelom odpočinku, športového a kultúrneho vyžitia, s pobytom osôb mimo miesta trvalého bydliska.

Ďalej spomína, že návštevník cestovného ruchu je subjektom, ktorý je spotrebiteľom produktov cestovného ruchu a zároveň aj nositeľom dopytu. Za návštevníka považuje všetky osoby, ktoré počas svojho pobytu vo voľnom čase, uspokojuje svoje potreby, mimo svojho trvalého bydliska.

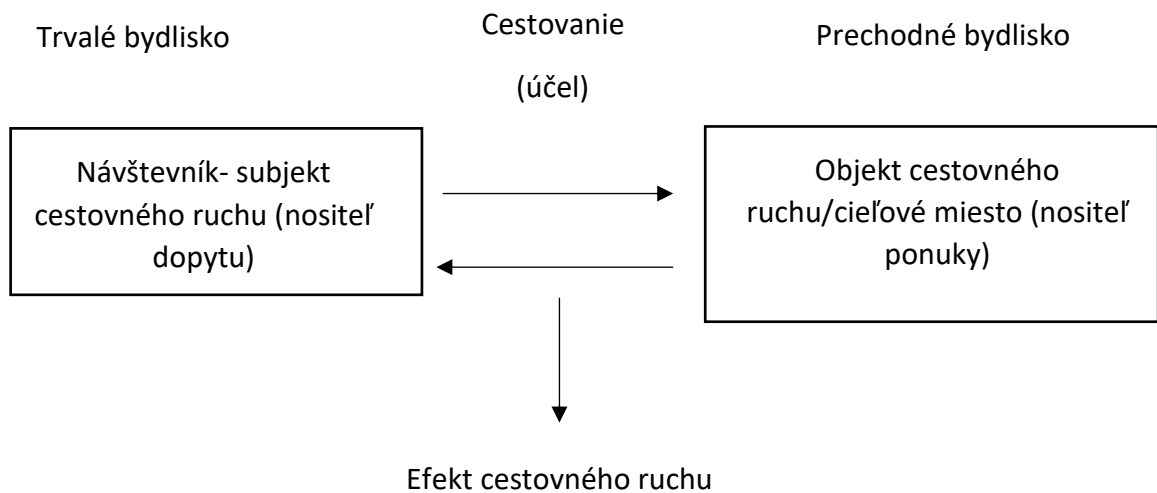

Schéma 1: Základné vzťahy v cestovnom ruchu (Gúčík, 2010)

Definícia cestovného ruchu podľa Novackej (2011) znie nasledovne: „Cestovný ruch tvorí súbor aktivít v určitom prostredí, ktoré uspokojujú potreby ľudí súvisiace s cestovaním mimo ich trvalého bydliska, bez rozdielu, či dôvodu tohto cestovania je oddych alebo nepravidelná povinnosť“.

Mikušáková (2010) definuje cestovný ruch ako nevýrobné odvetvie, kde hlavným cieľom je uspokojiť potreby človeka. Zároveň sa podieľa na zvyšovaní životnej úrovne.

Taktiež píše o tom, že túžba človeka spoznávať historické, kultúrne alebo prírodné bohatstvo, má veľký vplyv na rozvoji cestovného ruchu. Nároky a potreby návštevníkov stále rastú, čo sa odráža aj v kvalite stravovacích, ubytovacích a ďalších iných doplnkových služieb. Význam cestovného ruchu je pre následne rozvíjajúce sa odvetvia, ako je napríklad doprava, stavebníctvo, obchod a služby, veľmi dôležitý a taktiež vytvára množstvo pracovných miest.

Niektoré zahraničné štúdiá uvádzajú vplyv cestovného ruchu na viac ako 20 hospodárskych odvetví. Aj preto môžeme tvrdiť, že cestovný ruch sa radí na prvé miesto vo vytváraní pracovných príležitostí.

K základným znakom cestovného ruchu patria (Gúčík, 2010):

- cestovanie a dočasný pobyt osôb mimo miesta ich trvalého bydliska,
- zvyčajne vo voľnom čase,
- uspokojovať špecifické potreby,
- získať úžitok z danej aktivity alebo služby.

Cestovný ruch vplýva aj na niektoré sektory národného hospodárstva. A to priamymi a nepriamymi vplyvmi.

Priamo vplýva na (Novacká 2011):

- bankové a peňažné inštitúcie,
- cestovné a turistické informačné kancelárie, stravovacie a ubytovacie zariadenia,
- suveníry, mapy, spomienkové predmety,
- železničnú, autobusovú a leteckú dopravu, taxislužby,
- zábavné parky, športové zariadenia,
- kultúrne pamiatky, turistické aktivity, múzeá a divadlá...

Nepriamo vplýva na:

- poradenstvo, kultúru a vzdelávanie,
- platené služby obyvateľstvu, predajnú sieť,
- komunikačnú sieť,
- výrobu dopravných prostriedkov, výrobu športových potrieb, stavebný priemysel,
- poľnohospodárstvo,
- výrobu potravín a nápojov, odevný priemysel..

Z hľadiska **ekonomického**, ide v cestovnom ruchu o formu spotreby. Pre ňu sú charakteristické, že:

- a) ide o účelné využívanie voľného času s výnimkou pracovných ciest,
- b) uspokojujú sa ňou špecifické potreby, napr. športové a kultúrne vyžitie, poznávanie, odpočinok, zábava, rozptýlenie, spoločenská komunikácia,
- c) cestovanie a pobyt mimo miesta trvalého bydliska,
- d) návštevník (alebo aj zákazník), získava úžitkový efekt, komplexný zážitok,

V odborných literatúrach sa stretávame aj s inými pojmami, ktoré vyjadrujú a opisujú cestovný ruch. Ako napríklad turistika, rekreácia, zotavenie a ďalšie. Nepokladáme ich za synonymá cestovného ruchu, aj keď sa vykonávajú vo voľnom čase a mimo miesta trvalého

bydliska. Jedným zo základných druhov cestovného ruchu je *rekreácia*. *Turistika* je súčasťou športového cestovného ruchu (horská turistika, pešia turistika). Všetky činnosti, ktoré sú vykonávané vo voľnom čase a sú spojené so zmenou stereotypu, napr. práce v záhradke a zároveň všetky aktivity, ktoré súvisia s odstránením únavy človeka predstavuje *zotavenie*.

Z **makroekonomického** hľadiska sú tieto prínosy cestovného ruchu:

- tvoria príjmy štátneho rozpočtu,
- majú vplyv na príjmy rozpočtov regiónov,
- priaznivo ovplyvňuje zamestnanosť,
- pozitívne ovplyvňujú investičné aktivity,
- podieľa sa na tvorbe hrubého domáceho produktu (Gúčík, 2010).

Cestovný ruch uspokojuje rôzne potreby ľudí, zabezpečuje formu vhodného odpočinku, taktiež aj aktívneho odpočinku, napr. cykloturistika, pešia turistika, plávanie a pod., ktoré majú pre udržanie nášho zdravia veľký význam. Zároveň prináša poznanie nových a iných kultúr a zvykov, rôznych historických pamiatok a prírodných krás. Cestovný ruch nepozná rozdiel medzi ľuďmi rôznych národností, rás a náboženstiev, či politického presvedčenia. Podporuje ich vzájomné porozumenie.

1.1.2 Formy, druhy a faktory cestovného ruchu

Keď zohľadníme rôzne dôsledky, ktoré prináša a podmienky a príčiny, ktoré ho ovplyvňujú, hovoríme vtedy o formách cestovného ruchu. Každá forma cestovného ruchu má svoje vlastné charakteristiky a turisti si vyberajú formu podľa svojich osobných preferencií a záujmov. Rozdiely v preferenciách turistov viedli k rozvoju mnohých foriem cestovného ruchu, ktoré ponúkajú zážitky pre každého typu cestovateľa.

Podľa Orišku (2010) rozlišujeme rôzne formy cestovného ruchu z hľadiska:

a) Dĺžky pobytu:

- dlhodobý (viac ako 3 dni pobytu mimo bydliska, max. 6 mesiacov v Slovenskej republike, do 1 roka v zahraničí);
- krátkodobý (max. 3 dni pobytu).

b) Veku účastníkov:

- detský (služby prispôsobené detskému veku);
- mládežnícky (15-25 rokov, cestovanie mladých ľudí);
- rodinný (mladé rodiny s deťmi);
- seniorský (od 55. roku veku).

c) Ročného obdobia:

- sezónny (letný a zimný);
- mimosezónny (zľavy, ktoré lákajú turistov aj mimo sezóny);
- celoročný.

d) Prevažujúceho miesta pobytu:

- vidiecky;
- mestský;
- prímestský;
- prímorský;
- horský a vysokohorský.

e) Miesta pôvodu účastníkov:

- tranzitný (cestovanie ľudí cez územia určitých štátov, využívanie ich služieb);
- zahraničný (cieľom je návšteva územia iného štátu);
- domáci (bez prekročenia štátnej hranice).

f) Spôsobu cestovania a počtu účastníkov:

- ekologický (výlety do prírodných rezervácií, záujem o ochranu prírody);
- kolektívny (skupina osôb, využívajú služby spoločne);
- masový (veľké rekreačné strediská);

-individuálny (samostatne, program podľa seba, v kruhu najbližších).

Motívy, rôzne účely, za ktorými návštevníci cestujú, to všetko vyjadrujú druhy cestovného ruchu. Formy a druhy cestovného ruchu sú v takej vzájomnej kombinácii, aby poskytovali účastníkom čo najlepší úžitok zo služieb cestovného ruchu, ktorý uspokojuje rôzne potreby a preferencie turistov a poskytuje im príležitosť objavovať a spoznávať nové miesta a kultúry, čo prispieva k obohacovaniu ich životnej skúsenosti.

Najčastejšie druhy cestovného ruchu sú (Mariot, 2014):

A. Športový cestovný ruch – tento druh je spojený s pobytom, s vykonávaním rôznych športových činností, vo vhodnom prostredí. Môže to byť napr. pešia, vodná, horská turistika alebo cykloturistika. Taktiež to môžu byť rôzne športové udalosti, kde návštevníci pôsobia ako diváci.

B. Profesionálne – obchodne zameraný cestovný ruch – súvisí so služobnými cestami (obchodné rokovania, kongresy, veľtrhy, výstavy, návštevy inštitúcií). Všetky tieto činnosti sa vykonávajú v pracovnom čase. Jeho súčasťou je stimulačný a kongresový cestovný ruch. Stimulačný cestovný ruch slúži väčšinou na motiváciu zamestnancov, využíva ho hlavne zamestnávateľ. Môže ísť o pobyty, ktoré sú pracovné (školenia, semináre), alebo môže ísť o dovolenky pre najlepších zamestnancov. Všetky činnosti pri tomto druhu cestovného ruchu hradí väčšinou zamestnávateľ. Kongresový cestovný ruch sa uskutočňuje v pracovnom čase a ide väčšinou o podujatia ako sú rôzne semináre, kongresy a konferencie. V rámci cestovného ruchu patrí z ekonomického hľadiska k najefektívnejším druhom. Účastníci väčšinou dožadujú vyšší štandard služieb.

C. Rekreačný cestovný ruch – je orientovaný najmä na odpočinok ľudí. Môžu to byť rôzne činnosti, ako napríklad prechádzka v prírode, menšie športové aktivity, poznávanie pamiatok. Rekreačným cestovným ruchom môže byť aj vidiecky turizmus spolu s agroturizmom spojený aj s ubytovaním. Vo všetkých týchto činnostiach nájdú ľudia odpočinok a taktiež posilnenie svojich fyzických či psychických síl.

D. Kultúrno-poznávací cestovný ruch – pri tomto druhu ide hlavne o návštevu rôznych kultúrnych pamiatok, múzeí, festivalov a podobne. Súvisí zároveň aj s uspokojovaním duchovných potrieb ľudí. Patrí sem aj náboženský (resp. pútnický) cestovný ruch, kde hlavný účel sú náboženské udalosti a prehliadky rôznych cirkevných pamiatok.

Vonkajšie faktory pôsobia na cestovný ruch. Do značnej miery ovplyvňujú jeho rozvoj a dopyt po cestovnom ruchu. Sú to tieto faktory: sociálne, ekonomické, politické, demografické a technické faktory. Poznanie týchto faktorov je kľúčové pre destinácie, ktoré chcú plánovať rozvoj v cestovnom ruchu a byť pripravené na zmeny a výzvy, ktoré sa môžu vyskytnúť.

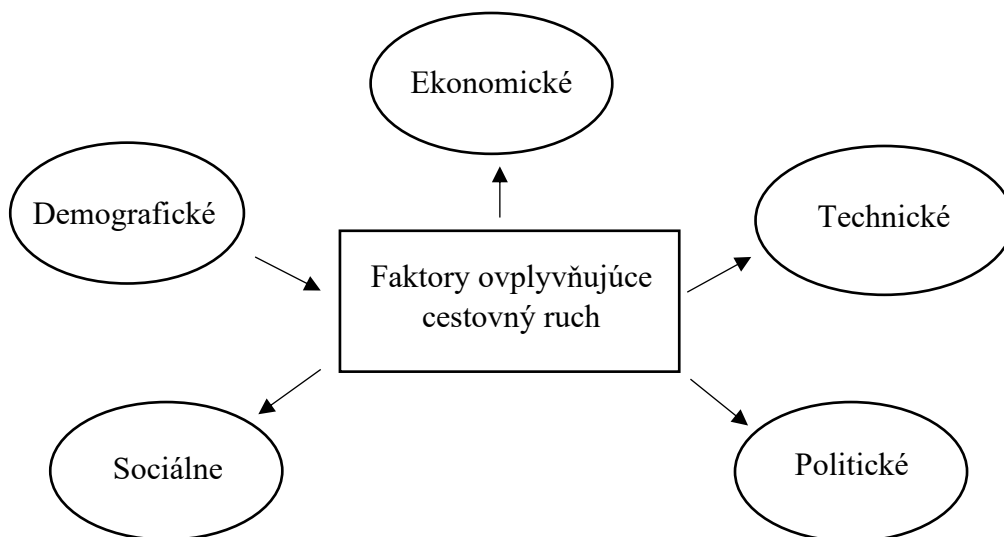

Schéma 2: Faktory ovplyvňujúce cestovný ruch (vlastné spracovanie)

V cestovnom ruchu rozlišujeme tieto faktory (Gúčik, 2010):

Sociálne faktory – súvisia najmä s novými pracovnými príležitosťami a mimopracovnými podmienkami

Demografické faktory – zahŕňajú starnutie ľudstva, zakladanie si rodiny, migrácia obyvateľov a taktiež rozpady tradičných rodín

Ekonomické faktory – do tejto skupiny faktorov patrí najmä nezamestnanosť, inflácia, rozdiel medzi chudobnými a bohatými štátmi, vplyvy ekonomického rastu

Politické faktory – súvisia s odstraňovaním vnútorných hraníc medzi krajinami, uľahčené cestovanie. Ide taktiež aj o mierové podmienky v jednotlivých krajinách, pretože nestabilita a terorizmus v krajinách a zároveň je ohrozená bezpečnosť návštevníkov, nemá pozitívny vplyv na cestovný ruch.

Technické faktory – tieto faktory súvisia najmä s rozvojom dopravnej infraštruktúry a technike a s vývojom komunikačných a informačných technológií.

Cestovný ruch je dôležitým hospodárskym odvetvím v mnohých krajinách a má významný vplyv na miestne hospodárstvo, kultúru a ekonomiku. Je to odvetvie, ktoré sa rýchlo mení a vyvíja, a to vďaka novým technológiám, zmenám životného štýlu a rastúcemu záujmu o cestovanie a objavovanie nových miest. Faktory ovplyvňujúce cestovný ruch zahŕňajú ekonomické, politické, technické, sociálne a demografické faktory. Cieľom cestovného ruchu je ponúkať kvalitné a rozmanité zážitky pre cestujúcich, pričom je dôležité dbať na udržateľnosť a ochranu miestnych zdrojov a životného prostredia. Cestovný ruch má preto významný vplyv na spoločnosť ako celok a vyžaduje si pozornosť a zodpovednosť od všetkých strán.

1.2 Vidiecky turizmus a agroturizmus

Vidiecky turizmus a agroturizmus tvoria značnú časť cestovného ruchu. Práve podpora týchto špecifických oblastí je jednou z možností, ako podporiť rozvoj cestovného ruchu vo viacerých regiónoch. (Mura- Ključnikov, 2018).

Kerekeš (2019) píše o vidieckom turizme a agroturizme ako o „*produktívnej skupine turizmu zahŕňajúcou súbor činností zameraných na uspokojovanie potrieb spojených s cestovaním a pobytom ľudí vo vidieckom prostredí vo voľnom čase*“.

1.2.1 Vidiecky turizmus a jeho charakteristika

Pod pojmom vidiecky turizmus alebo vidiek si môžeme predstaviť prostredie s prírodou, rôzne rekreačné aktivity, ktoré sa dajú vykonávať v tomto prostredí alebo mieste, ktoré je menej osídlené a je špecifické svojimi remeslami a kultúrou a tradíciami (Beresecká, 2017).

Mikušáková (2010, s.104) vysvetľuje vidiecky turizmus ako jednou z foriem turizmu, kde ide o súhrn aktivít súvisiace s cestovaním a pobytom vo vidieckom prostredí. Vidiecky turizmus spočíva v aktívnom využívaní vidieckeho osídlenia pre rekreačno-turistický pobyt. Jeho hlavným faktorom je samotný vidiek, ktorý môže slúžiť ako zdroj rekreačného prostredia a realizácie pobytu.

Taktiež spomína, že vidiecky turizmus, tiež nazývaný ako „zelená turistika“, predstavuje rôzne možnosti využitia voľného času a pomáha rozvíjať regióny s nízkou hustotou obyvateľstva. Turisti pri návšteve vidieckeho prostredia spoznávajú pomery a využívajú prírodné zdroje. Hlavnými cieľovými skupinami sú rodiny s deťmi, individuálni turisti a menšie skupinky.

Kovářová (2017) definuje vidiecky turizmus formu cestovného ruchu, spojenú so súborom aktivít, ktoré súvisia s cestovaním a pobytom vo vidieckom prostredí. Ďalej píše, že základom vidieckeho turizmu je možnosť stráviť pobyt na vidieku a zúčastňovať sa viacerých aktivít súvisiacich s vidieckym životom. Tento druh turizmu poskytuje rôzne možnosti ubytovania, ako sú vidiecke domy, súkromné penzióny a chalupy. Hostia majú príležitosť zažiť vidiecky život, ochutnať miestne špeciality a tradičnú domácu kuchyňu.

Taktiež spomína, že pre vidiecky turizmus je veľmi dôležité využívanie kultúrneho, historického a prírodného potenciálu regiónu. Týmto získa množstvo možností na vytváranie produktov cestovného ruchu.

Fáziková (2021) opisuje vidiek ako územie, ktoré má špecifické vlastnosti a črty, ktoré ho predurčujú k určitému typu rozvoja. Ďalej píše, že pri porovnaní vidieka s mestom cítime viaceré rozdiely. Vidiecke prostredie má kvalitnejšie životné prostredie z environmentálnej stránky a taktiež obyvatelia vidieku majú vysoký potenciál pre vzájomnú pomoc a spoluprácu. Preto väčšina cestujúcich navštevujú tieto miesta za účelom odpočinku a relaxu.

Matušiková (2013) definuje vidiek a vidiecky turizmus ako: „*prostredie poskytujúce širokú škálu možností na využitie, kde ústredným aspektom je práve vidieckosť a vidiecky charakter, nie vysoko urbanizované prostredie*“.

Zdôrazňuje sa na **päť** hlavných atribútov vidieku (Jarábková, 2021):

- rozsah činností,
- účel návštevy,
- lokalizácia a prostredie (vidiecke prostredie),
- udržateľnosť,
- aktivity (vo vidieckom prostredí).

Vidiek a celkovo vidiecky turizmus sa prezentujú svojimi rôznymi špecifickými črtami.

Základné **znaky** vidieka sú:

- využitie krajiny- vodné plochy, príroda, prirodzená krajina, poľnohospodárska pôda,
- nízka hustota obyvateľstva,

- malé sídla (malé dediny a mestá),
- bohatstvo na tradície a kultúru,
- služby zamerané na miestny trh, malé a stredné podniky,
- regionalizmus,
- nízka intenzita hluku, ticho a klud.

Služby vidieckeho turizmu sú špecifické tým, že hostitelia sa snažia svojim návštevníkom vytvoriť a poskytnúť domácku atmosféru. Tým sa odlišujú od ostatných foriem cestovného ruchu.

Poznáme služby (Kerekeš, 2019):

- a) **Ubytovacie**- tieto služby väčšinou poskytujú prenajímatelia alebo majitelia vhodných nehnuteľností. Môže ísť napríklad o rôzne turistické ubytovne, chatové osady, roľnícke domy, chalupy a pod.) Ich hlavnou úlohou je vytváranie vhodných podmienok pre návštevníkov, uspokojovanie ich potrieb a tým zabezpečovať efektívnosť poskytovaných služieb. Nezaostávať pred technologickými pokrokmi a prispievať k ekologickému správaniu.
- b) **Stravovacie** – patria medzi základné podmienky rozvoja vidieckeho turizmu a agroturizmu. Niektorí návštevníci očakávajú, že im budú tieto služby poskytnuté od majiteľa zariadenia, či už formou štvrťpenzie (nocľah a raňajky), polpenzie (nocľah s raňajkami a jedno hlavné jedlo denne – obed alebo večera) alebo formou plnej penzie (nocľah a celodenná strava- tri jedlá počas dňa). Naopak pre iných môže byť lákadlom stravovať sa v prírode alebo využiť služby stravovacích zariadení v regióne.
- c) **Doplnkové** – tieto služby pomáhajú zatriktívniť, spríjemniť a napomáhajú dosiahnuť uspokojenie pre návštevníkov a taktiež očakávaných cieľov. Môže ísť napríklad o rôzne telocvične, cyklotrasy, lanovky, fitnesscentrá a lyžiarske vleky.

Výraznou súčasťou vidieckeho turizmu je aj agroturizmus, ktorý ma v istom zmysle rovnakú podstatu, len sa odlišuje špecifickými znakmi.

1.2.2 Agroturizmus a jeho význam

Ako sme už vyššie spomínali, agroturizmus tvorí výraznú súčasť vidieckeho turizmu. Podobne ako vidiecky turizmus, môžeme popísať aj agroturizmus. Využíva vidiecke,

neurbanizované prostredie. Rozdiel medzi nimi však nastáva iba v tom, že agroturizmus sa venuje viac poľnohospodárskemu odvetviu, najmä poľnohospodárskej výrobe a „agro“ službám s prepojenosťou prírodného prostredia.

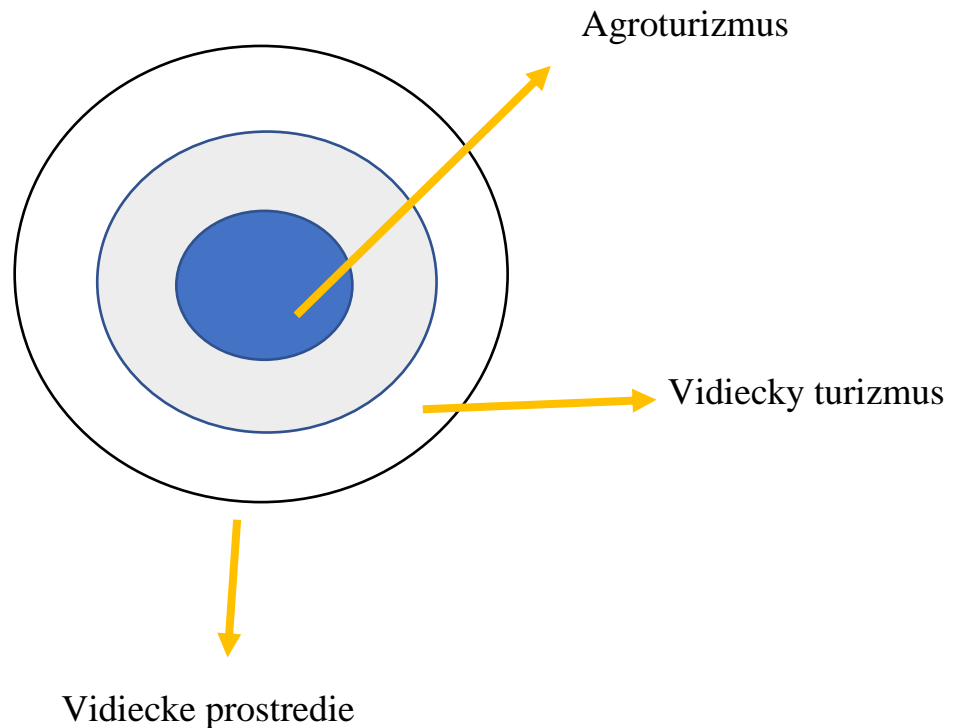

Schéma 3 Vzťah vidieckeho turizmu a agroturizmu (Matušiková, 2013 s.19)

Heriban (2010) opisuje agroturizmus ako všetky aktivity, ktoré môže poľnohospodársky subjekt ponúknuť návštevníkom. Takže agroturistiku opisuje aj ako aktívny pobyt v poľnohospodárskych podmienkach. Môže ísť napríklad o hipoturistiku, lesoturistiku a ďalšie.

Podľa Heribana je dôležité ponúknuť návštevníkom tri veci. Prvou vecou je „vidieť“. Napríklad farmu, tradičné práce, prírodu a zvieratá. Druhou vecou je „vyskúšať“. Sem patria typické farmárske práce, výroba syra, jazda na koni a ďalšie. Poslednou vecou je „kúpiť“. Takže poskytnúť návštevníkom možnosť kúpenia si rastlinných a živočíšnych produktov, ktoré boli vyprodukované v konkrétnom poľnohospodárskom prostredí.

Podľa Mikušákovej (2010) znie definícia agroturizmu takto: „*Agroturistika patrí medzi špeciálne formy vidieckej turistiky, ktorá je úzko spätá s poľnohospodárskou produkciou*

a považujeme ju za formu udržateľného cestovného ruchu“. Taktiež píše o tom, že agroturistika je založená na uspokojovaní potrieb návštevníka v poľnohospodárskom podniku alebo u agropodnikateľa (dovolenka na farme alebo na sedliackom dvore).

Podľa nej agroturistika poskytuje netradičné zážitky, ako napríklad pozorovanie a spoznávanie rastlín a zvierat alebo jazda na koči. Taktiež sem patrí aj spoznávanie množstvo remesiel a tradícií (rezbárstvo, ľudové slávnosti) a taktiež sa môžu zúčastňovať na farmárskych prácach (výroba syra, kosenie a podobne).

Mura- Šulterová (2012) opisujú vidiecky turizmus a agroturizmus ako poskytovateľov ubytovania a iných doplnkových služieb (zruby, chaty, hotely, penzióny). Návštevníci môžu neustále objavovať nové a neznáme destinácie. Nové kultúry, tradície a rozvíjanie kontaktov s miestnymi obyvateľmi. Vidiecky turizmus a agroturizmus môže pomôcť k ochrane životného prostredia a taktiež sa môže znížiť vyťaženosť väčších stredísk, ktoré taktiež poskytujú služby cestovného ruchu.

Agroturizmus nesie veľký význam pre obce, poľnohospodárske subjekty, regióny a štát.

Význam pre **poľnohospodárske** subjekty (Matušíková, 2013):

- vytvára podmienky pre hospodárenie, aj pre menej úrodných,
- je významným zdrojom príjmov, môžu si výhodnejšie speňažiť svoje produkty.

Význam pre **regióny** a **štát**:

- udržiava a obnovuje vidiecke osídlenie,
- zvyšuje exportnú aktivitu štátu zahraničnou návštevou,
- vytvára nové pracovné príležitosti a tým aj znižuje nezamestnanosť.

Význam pre **obce**:

- oživuje a udržiava gastronomické zvyky a obyčaje,
- vytvára finančné zdroje pre obce,
- zvyšuje príjmy obyvateľov,
- zvyšuje úroveň vybavenosti obcí,
- prispieva k využívaniu historického, kultúrneho a prírodného potenciálu obce a jej okolia.

Oblasti, v ktorých sa prejavujú **pozitívne** aspekty sú (Babinský, 2012) :

- popularizuje a umožňuje objavovať tradície a miestne krásy,
- upevňuje zdravie turistov pobytom v prírode a na čerstvom vzduchu,
- rozvíja podnikateľské aktivity,
- zveľaduje krajinu,
- utvára spojenie poľnohospodárstva so službami cestovného ruchu.

Oblasti, v ktorých sa prejavujú **negatívne** aspekty sú:

- ničenie životného prostredia (odpadky, vyrušovanie zverí),
- príliš veľká návštevnosť a jej neprispôsobenie sa pôvodnej sociálnej štruktúry dediny,
- konkurencia.

Podnikanie v tejto sfére môžu prenasledovať aj iné problémy, s ktorými sa stretávame v každej oblasti podnikania. Napríklad môže ísť o finančné problémy, nedostatok skúseností a znalostí, neinformovanosť, nedostatočná príprava v podnikaní, epidémie.

Agroturizmus je zaujímavou a rastúcou formou cestovného ruchu, ktorá kombinuje cestovanie a spoznávanie vidieckej krajiny s poznávaním poľnohospodárskej produkcie a tradičného života na farme. Okrem prínosov pre miestnu ekonomiku môže agroturizmus turistom ponúknuť vzácnu príležitosť získať lepší pohľad na miestnu kultúru a tradičný spôsob života na vidieku. Je však dôležité pamätať na to, že agroturizmus môže mať aj negatívne dôsledky, ako je napríklad znečistenie životného prostredia alebo príliš veľká návštevnosť a zároveň turisti nezohľadňujú miestne zvyky a kultúru. Preto, aby bol agroturizmus prospešný pre región, mali by pozitívne aspekty prevládať nad negatívnymi.

2 CIEĽ PRÁCE

Hlavným cieľom záverečnej práce je zhodnotenie vidieckeho cestovného ruchu z pohľadu rozvojového potenciálu obce Pukanec a navrhnúť konkrétne riešenia na jeho zlepšenie.

Jedným z čiastkových cieľov je v bakalárskej práci priblížiť teóriu jednotlivých pojmov a zároveň aj históriu, remeslá, tradície a kultúru obce Pukanec a tým zhodnotiť jeho súčasný potenciál pre cestovný ruch.

Ďalším cieľom je zmapovať situáciu danej obce za pomoci rozhovoru s pracovníkom obecného úradu a dotazníkov, z ktorých jeden bol poslaný pre občanov obce a druhý bol určený pre verejnosť.

V neposlednom rade na základe získaných dát z dotazníkov a rozhovoru v práci navrhne niekoľko riešení a opatrení, ako zlepšiť stav vidieckeho cestovného ruchu v obci Pukanec.

V závere práce budeme zhodnocovať, akým spôsobom by mohli byť navrhnuté riešenia realizované a aký prínos by mali pre obec, jej návštevníkov a obyvateľov.

3 Metodika práce a metody skúmania

Metodika práce pozostáva z viacerých častí. Na základe zvolenej témy sme sa venovali zhromažďovaniu relevantných diel a sekundárnych zdrojov týkajúcich sa problematiky ako cestovný ruch, vidiecky cestovný ruch a agroturizmus. Analýzou, syntézou a porovnávaním sme zvolili vhodnú odbornú literatúru, vedecké publikácie, ale aj internetové zdroje z overených a spoľahlivých zdrojov. Vďaka tomu sme získali potrebné teoretické znalosti a mohli sme pokračovať v praktickej časti a uskutočniť prieskum, ktorý je súčasťou našej bakalárskej práce.

Na skúmanie sme si zvolili obec Pukanec z dôvodu jej možnosti využitia prírodných a kultúrnych zdrojov pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu. Prieskum sme sa rozhodli realizovať vytvorením dvoch dotazníkov a jedného štruktúrovaného rozhovoru, kde jeden dotazník bol určený pre verejnosť a druhý pre obyvateľov obce Pukanec. Za pomoci týchto dotazníkov, ktoré zaraďujeme k metódam kvantitatívneho prieskumu, sme získali informácie o názoroch a postojoch respondentov k danému problému. Prvý dotazník, určený pre verejnosť, sme aplikovali pomocou Google Forms a zdieľaný bol prostredníctvom sociálnych sietí. Do dotazníkového prieskumu sa zapojilo 122 respondentov. Celý dotazník je uvedený v prílohe č.1. Druhý dotazník, pre obyvateľov obce, nám slúžil na získanie konkrétnych názorov a postojov občanov na danú tému. Tento dotazník sme opäť aplikovali pomocou Google Forms a bol zdieľaný cez sociálne siete. Do tohto prieskumu sa zapojilo 105 respondentov. Druhý dotazník je uvedený v prílohe č.2. Tretím nástrojom bol štruktúrovaný rozhovor, ktorý zaraďujeme medzi kvalitatívne výskumné metódy. Rozhovor bol uskutočnený s pracovníčkou v obecnom úrade, ktorá nám poskytla podrobnejšie informácie o aktuálnom stave a plánoch v rámci rozvoja cestovného ruchu v obci. Rozhovor mal 6 otázok, ktoré boli vopred pripravené a bol uskutočnený online. Rozhovor je uvedený v prílohe č.3.

Na základe zozbieraných údajov z dotazníkov a rozhovoru sme následne analyzovali výsledky, ktoré sme vyhodnotili a vytvorili sme návrhy a odporúčania na zlepšenie vidieckeho cestovného ruchu v obci Pukanec a tým prispieť k zvýšeniu záujmu o obec a zlepšeniu jej atraktivity pre návštevníkov.

4 Výsledky práce a diskusia

4.1 Obec Pukanec a vymedzenie jeho územia

Pukanec je známy ako bývalé banské mesto, s množstvom remesiel, tradícií a zvykov. Obec patrí administratívne do Levického okresu, západoslovenského kraja. Má 1850 obyvateľov (regionhont). Leží v strede severnej časti Bátovskej kotliny, ktorá zasahuje do juhozápadných výbežkov Štiavnických vrchov. Štiavnické vrchy tvoria sopečné pohoria stredného Slovenska spoločne s Pohronským Inovcom, Kremnickými vrchmi, Krupinskou vrchovinou, Vtáčnikom a Poľanou. Zemepisná poloha Pukanca je približne 48°21' sev. zem. šírky a 18°42' vých. od Greenwicha. Vzhľadom na svoju zemepisnú polohu má podnebie miere vlhké, teplé s miernou zimou. Územie Bátovskej kotliny patrí do povodia Hrona. Pukanec a jeho okolie je na spodné vody chudobnejšie, ale niektoré zníženiny (napr. Myšpotok, Dolné Lúky) sa vyznačujú so zvýšenými hladinami spodnej vody. V súčasnosti na zásobenie obyvateľstva pitnou vodou sa využívajú tzv. štôľňové pramene, ktoré vytekajú z opustených starých banských diel.

Pôda je samostatným prírodným útvarom. Vznikla pôsobením rastlinstva, živočíšstva, vzduchu, atmosférických zrážok a slnečnej energie. Na jej vývoj môže pôsobiť aj pôsobenie spodnej vody. Avšak materská hornina je jedna z hlavných pôdotvorných činiteľov, z ktorej vzniká zvetralina a tá tvorí približne 90% pôdnej hmoty pri väčšine našich pôd. Materská hornina hlavne svojím mineralogickým zložením ovplyvňuje pôdu. A formovaním materskej horniny spolu s ostatnými prírodnými podmienkami je pôdny typ, obce Pukanec, typ hnedozeme.

Fauna tejto oblasti je mnohotvárna. Oblasť avšak najviac charakterizujú lesy. Najmä zmiešané lesy, ktoré poskytujú pre živočíšstvo úkryt a potravu. Živočíšstvo tu má veľké zastúpenie. Jelene, srnce, ale aj rôzne druhy motýľov, chrústikov. Druhov zvierat je tu nespočetne veľa.

Keďže Pukanec leží so svojim širokým okolím na rozhraní teplomilnej, panónskej flóry a západokarpatskej kveteny, svojim rastlinstvom sa vyznačujú s rôznymi teplomilnými druhmi, ako napríklad cesnak žltý, poniklec obyčajný, astra zlatovlasá a ďalšie. V menších nadmorských výškach nájdeme aj niektoré horské druhy, napr. brusnica pravá, čučoriedka obyčajná a pod. Pukančania sa nevyhli ani posmeškom súvisiace s pestovaním cibule. Okoliu sú známi ako „cibuliari“. Pukanec je známym aj výskytom moruše čiernej, známa aj

ako moruša trnavská. Niektoré stromy majú viac ako 200 rokov a v súčasnosti tu rastie niekoľko stoviek stromov. Moruše rastú na južných vínorodých svahoch. Plody sú využiteľné na kompót, šťavu a víno. Šťava obsahuje niekoľko vitamínov (Zamboj, 1975).

Náučný chodník v Pukanci je venovaný práve tomuto zriedkavému ovocnému stromu - moruši čiernej. V pukanci nazývaná aj ako viničná alebo kyslá jahoda. Táto trasa je nenáročná, môže trvať až dve hodiny a taktiež môže byť veľmi náučná a vhodná pre terénne vyučovanie a botanickú vychádzku. Náučný chodník sa nachádza na najkrajšej časti Pukanca, a to sú pivničné oblasti a samotné krásne vinohradníctvo, nachádzajúce sa v oblasti Vajrab. Pri náučnom chodníku o moruši čiernej sa nachádza neďaleko aj náučný chodník Po stopách starého rudného baníctva v Pukanci a taktiež aj náučný chodník Štamposký jarok (Naucechodníky).

Prvá stopa o vinohradníctve sa datuje odvtedy, keď prišli Nemci v 13. storočí na územie Pukanca a pomenovali rudnú žilu, ktorá sa nachádzala na viničnom vrchu, názvom Vajrab (vínna réva). To nasvedčuje, že v tomto období sa vinohrady v Pukanci už nachádzali. Druhou zmienkou sa považuje list z roku 1639, ktorý napísala Nová Baňa, Kremnici, ktorá žiadala o finančnú podporu na dobudovanie pukanských hradieb a ďalej sa sťažovala, že Pukančania sa starajú viac o vinice, ako o svoju obranu. V archíve sa nachádzajú správy, že v roku 1713 bolo v Pukanci 170 majiteľov viníc.

Dorobené pukanské víno patrí do kategórie - horské vína, keďže vinohrady sa nachádzajú v nadmorskej výške 350- 485 m. Nadmorská výška nad 480 m je rekordná aj v okolitých vinohradníckych krajinách, nie len na Slovensku.

Vo viniciach rastú už okrem spomínanej moruše čiernej aj broskyne, marhule, mandle, ale aj pásma dubového lesa široké asi 80-100 m po vrchol Vajrabu (500 m n.m.). Na povrchu sa nachádza obrábaná hlinitá pôda, v ktorej je ale nedostatok vápnika, čo môže negatívne ovplyvniť kvalitu niektorých plodín. Naopak, niektoré iné druhy tu môžu dosiahnuť výnimočnú chuť.

Vzácnosť, ktorú majú pukanskí vinári, ktorú im zanechali starí baníci a ľochári, sú hlboko kopané pivnice - ľochy vo viniciach. Nikto nevie, kedy a kto tieto podzemné priestory vyhlúbili. Ale s istotou každý vie, že tieto priestory slúžia na uskladnenie vína, zeleniny a ovocia, ale taktiež slúžili aj ako úkryt pred nepriateľmi. Niektoré merajú 6-7 metrov, s miernym alebo strmým vstupom, minimálne 5 metrov pod povrchom. Iné môžu byť dlhšie

aj ako 20 metrov. V priebehu roka sa teplota mení len minimálne (9-12°C), preto je toto prostredie ideálne pre skladovanie vína. Preto tieto miesta sú pre vinárov veľmi populárne.

4.1.2 Kultúra, tradície a remeslá v obci Pukanec

Na Slovensku sa tradícia hrnčiarskej výroby zachovala len v niektorých mestách. Jedným z nich je aj Pukanec. Prvá písomná správa pochádza z roku 1663. Hrnčiarske remeslo bolo organizované v cechu vyše 200 rokov. V polovici 19. storočia pôsobilo v Pukanci 49 hrnčiarov. Ich výrobkami sa zásobovali okolité banské mestá, jarmoky a trhy. Po zrušení cechov, v roku 1867 vznikol v Pukanci živnostenský Hrnčiarsky spolok, ktorý pôsobil až do druhej svetovej vojny. Keďže v tom období vychádzali na trh nové výrobky, ako napríklad porcelánový a sklenený riad, konkurencií sa ťažšie odolávalo. Majstrov ubúdalo, a ubúdala aj kvalita (Pukanec).

Ústredie ľudovej umeleckej výroby sa venuje v Pukanci od roku 1945 oživeniu tradičnej hrnčiarskej výroby a taktiež pomáha hrnčiarom zabezpečiť potrebné suroviny a aj odbyt ich hotových hrnčiarskych výrobkov. Keďže bolo známe, že hrnčiar si musel sám zabezpečovať celý technologický proces výroby a taktiež aj ich predaj, pre hrnčiara to bolo časovo, ale aj fyzicky náročné.

Typickými výrobkami pre Pukanec boli úžitkové riady, ktoré mal denné použitie. Rôzne hrnce (širáň, maslák), miskovité nádoby (vajling, misa), krčahy (hrkáč, buťkáš). Tieto úžitkové riady sa vyznačovali kvalitne vypáleným črepom a dokonalým tvarom. Glazúra bola jednoduchá, farebná, občas sa vyskytovali ornamenty s rastlinkami. Menšiu časť výrobkov tvorili džbány (čutory, krčiazky), ktoré charakterizovala biela glazúra s menšou farebnou výzdobou, pre ktorú bola typická hnedo-zelená farba. Na konci 19. storočia pribudla aj farba modrá. Dopĺňali ich rôzne rastlinné ornamenty, ale vyskytnúť sa mohli aj rôzne verše alebo vtipné výroky (Bartovicová a Kováčik, 2017).

Každý majster sa líšil svojim výrobkom najmä kvôli rukopisom, tvarom a výzdobou. Nie len v minulosti, ale aj dnes, hrnčiarske výrobky majú svoju funkciu. Pukanská keramika slúži ako vkusná ozdoba interiérov, či už vo verejných alebo súkromných budovách, a nie len na Slovensku, ale aj v zahraničí.

Debnársky cech v Pukanci vznikol v roku 1636. Debnárstvo súviselo s vinohradníctvom a baníctvom, avšak debnárske výrobky mali využitie na viaceré účely. Využívali sa na uskladňovanie a nosenie vody, mäsa, kapusty a na pranie. V roku 1872 boli cechy zrušené

a boli pretvorené na spolky. Debnársky spolok v Pukanci patril medzi najvýznamnejšie spolky. V roku 1950 vznikol podnik s názvom Drevoremeslá obce Pukanec, ktorý vznikol dobrovoľnými príspevkami pukanských drevoremeselníkov, ktorí túžili po spoločnej dielni. V podniku sa vyrábali kade, sudy, nábytok, rekreačné chaty.

Obrázok 1 Debnárske výrobky Zdroj: <http://www.drevenesudy.sk/>

Trhové právo udelil 10. júna 1647 Pukancu kráľ Ferdinand III., kde v jeho liste sa uvádza, že Pukancu povoľuje organizovať tri výročné jarmoky a to na deň sv. Mikuláša (6.decembra), 14. septembra na deň povýšenia sv. Kríža a 1.mája na deň sv. apoštolov Filipa a Jakuba. 5 mája v roku 1702 získali privilégium, ktoré im dal kráľ Leopold I. a rozšíril Pukancu trhové právo na štyri jarmoky ročne.

Obec Pukanec je známa svojimi tradičnými remeselníckymi trhmi, ktorí sa každoročne konajú v prvý júlový víkend. Tieto trhy prezentujú prácu remeselníkov, výtvarníkov, dizajnérov a tvorcov úžitkového umenia z rôznych materiálov ako hlina, koža, sklo, drevo a kameň. Na trhoch sa taktiež obyvatelia a turisti môžu zúčastniť návštevy expozícií a múzeí, ktoré približujú históriu obce a remeselnej výroby.

Okrem spomínaných remeselníckych trhov sa v obci koná aj menšie podujatie s názvom Vinohradnícko remeselnícky trh, ktorý umožňuje návštevníkom objavovať nielen remeslá z Pukanca, ale aj z celého regiónu. Počas tohto podujatia si návštevníci môžu tiež vyskúšať miestne tradičné jedlo pukanské párance. Samozrejmosťou je otvorené miestne múzeum Expozícia pukanskej histórie s pivnicou s prezentáciou a predajom regionálnych produktov miestneho Spolu vinohradníkov, ako aj otvorené historické „ľochy“.

Medzi tradičné jedlo, ktorým je Pukanec známy sú už spomínané, pukanské párance. Keďže po baníkoch Pukanec preslávili aj remeselníci, najmä hrnciari a debnári. Párance sa považujú za typické jedlo pre drevorubačov a uhliarov, ktorí chodili na týždňové pracovné cesty.

Zamiesané múčne cesto rukami párali a kúsky vkladali do vriacej vody, kde sa varili. Toto jedlo je medzi obyvateľmi stále veľmi obľúbené, hlavne na Pukanských remeselníckych trhoch (Pukanec).

Obrázok 2 Pukanské párance Autor: Petra Števková

4.2 Vyhodnotenie dotazníkov a štruktúrovaného rozhovoru

V súčasnej dobe sa cestovanie stalo bežnou súčasťou života a mnohí z nás radi trávia svoj voľný čas objavovaním nových miest a krajín. Aj menšie obce a dediny sa snažia prilákať turistov a návštevníkov svojou jedinečnosťou. Jednou z takýchto obcí je aj Pukanec, ktorý sa nachádza v krásnom prostredí.

S cieľom zhodnotiť kvalitu vidieckeho cestovného ruchu v obci sme sa rozhodli vypracovať dva dotazníky a taktiež uskutočniť rozhovor s kompetentnou osobou, ktorá má na starosti regionálny rozvoj obce. Jeden dotazník bol určený pre širokú verejnosť a druhý dotazník bol zameraný iba pre obyvateľov obce Pukanec.

Cieľom týchto dotazníkov bolo zistiť, ako dobre je Pukanec známy medzi ľuďmi, čo by ich tam mohlo zaujať a taktiež zistiť u obyvateľov, čo im v obci chýba a čo by chceli zmeniť.

Cieľom rozhovoru bolo zistiť, ako sa obec Pukanec snaží podporiť rozvoj cestovného ruchu, ako obec spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a občianskymi združeniami a taktiež, aké sú plány a ciele obce v oblasti cestovného ruchu na najbližšie roky.

V tejto práci sa budeme venovať vyhodnocovaniu týchto dotazníkov, rozhovoru a analýze získaných dát.

4.2.1 Dotazník- určený pre širokú verejnosť

Dotazník, ktorý je určený pre širokú verejnosť, sa rozdeľuje na dve časti. Každá časť pozostáva z jedenástich otázok. Dotazník bol zverejnený online a odpovedalo naň 122 ľudí. Tento dotazník bol zameraný na zhodnotenie kvality vidieckeho cestovného ruchu v obci, preto obsahoval otázky, ktoré sa zameriavali na to, aké aktivity ľudia vyhľadávajú v obci, čo by ich presvedčilo aby obec navštívili, či majú dostatok informácií o podujatiach, ktoré sa v obci konajú. V dotazníku boli otázky:

- uzavreté, v ktorých označovali jednu alebo viacero odpovedí,
- otvorené, v ktorých si respondenti vyjadrovali vlastný názor,
- polootvorené, kde okrem odpovedí je aj možnosť „iné“, kde môžu doplniť vlastný názor,
- demografické, ktoré slúžia na identifikáciu respondenta, ale len v určitej miere, aby bola zachovaná anonymita.

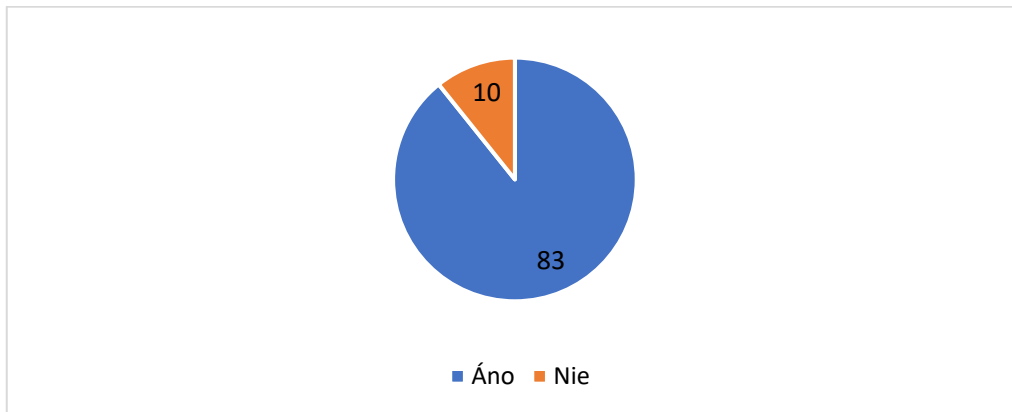
Prvá otázka v dotazníku rozdelila respondentov na dve skupiny na základe toho, či navštívili obec Pukanec alebo nie, keďže odpovede obsahovali iba možnosti „áno“ alebo „nie“. Podľa toho ako respondenti odpovedali na prvú otázku, sa im v rámci dotazníka pokračovalo s rôznymi ďalšími otázkami.

Ak respondent označil možnosť „áno“ v prvej otázke, dotazník pokračoval s ďalšími otázkami, ktoré boli zamerané pre skupinu ľudí, ktorí už obec navštívili. Tieto otázky sa týkali skúseností s návštevou, hodnotenia kvality ubytovacích, stravovacích, kultúrnych služieb v obci a za akým účelom obec navštívili. Dotazník zahŕňa aj otázky týkajúce sa informovanosti respondentov o aktuálnych podujatiach v obci, taktiež, či by mali záujem o aplikáciu, ktorá by im posielala oznámenia o podujatiach. Taktiež nechýbala otázka aj o tom, či im v obci počas pobytu niečo nechýbalo a ak áno, respondent mal možnosť napísať svoj názor. Posledné 4 otázky boli demografické. Čiže otázky zamerané na vek, pohlavie, vzdelanie a z akého kraja respondent pochádza.

Ak respondent označil možnosť „nie“ v prvej otázke, dotazník pokračoval s ďalšími otázkami, ktoré boli zamerané pre skupinu ľudí, ktorí obec nikdy nenavštívili. Otázky v druhej časti dotazníka boli zamerané na zistenie dôvodov, prečo respondenti ešte nenavštívili obec Pukanec. Otázky sa týkali toho, čo by ich mohlo presvedčiť, aby obec navštívili a aké aktivity by radi vykonávali v obci. Taktiež či by mali záujem o aplikáciu, ktorá by im poskytovala informácie o podujatiach v obci. Posledné 4 otázky boli opäť demografické.

V prvej otázke sme sa pýtali respondentov, či niekedy obec Pukanec navštívili. Respondenti mali na výber z dvoch možností. 76,2% respondentov označilo možnosť „nie“, čo znamená, že nikdy obec nenavštívili. Zvyšných 23,8% označilo možnosť áno, čo znamená, že obec už niekedy navštívili.

Graf 1 Navštívili ste niekedy obec Pukanec?

Zdroj: vlastné spracovanie

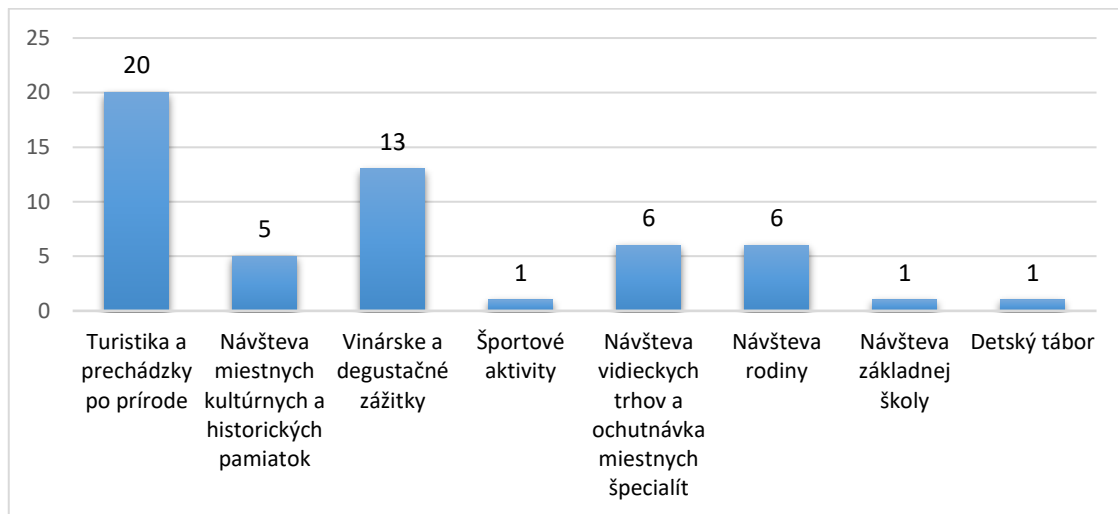
Z výsledkov prvej otázky dotazníka vyplýva, že väčšina respondentov (76,2%) ešte nemala príležitosť navštíviť obec Pukanec. Toto zistenie môže byť užitočné pre ďalšie rozhodovanie, ako napríklad zamerať sa na propagáciu, zvýšiť povedomie o obci, aby sa zvýšil záujem o jej návštevu. Zároveň z výsledku vyplýva, že 23,8% respondentov už obec Pukanec navštívilo.

Pokračovanie dotazníka (respondenti, ktorí Pukanec už niekedy navštívili)

V druhej otázke dotazníka sme sa opýtali respondentov, ktorí označili v prvej otázke, že už navštívili obec Pukanec (23,8%), za akým účelom túto obec navštívili. Respondent mal možnosť vybrať viacero odpovedí. V rámci možností bola zahrnutá aj možnosť „iné“, kde respondent mohol uviesť svoj vlastný dôvod návštevy obce Pukanec.

Dvadsať označení mala možnosť „turistika a prechádzky po prírode“, 5 označení mala možnosť „návšteva miestnych kultúrnych a historických pamiatok“. Možnosť „vinárske a degustačné zážitky“ mala 13 označení, „športové aktivity“ mala len jedno označenie. „Návštevu vidieckych trhov a ochutnávka miestnych špecialít“ označili respondenti 6-krát. Niektorí respondenti využili možnosť „iné“, kde 6 ľudí napísalo, že obec navštívili aj kvôli rodine, zvyšní dvaja kvôli detskému tábore a navštevovaniu základnej školy v minulosti v Pukanci.

Graf 2 Za akým účelom ste navštívili obec Pukanec?

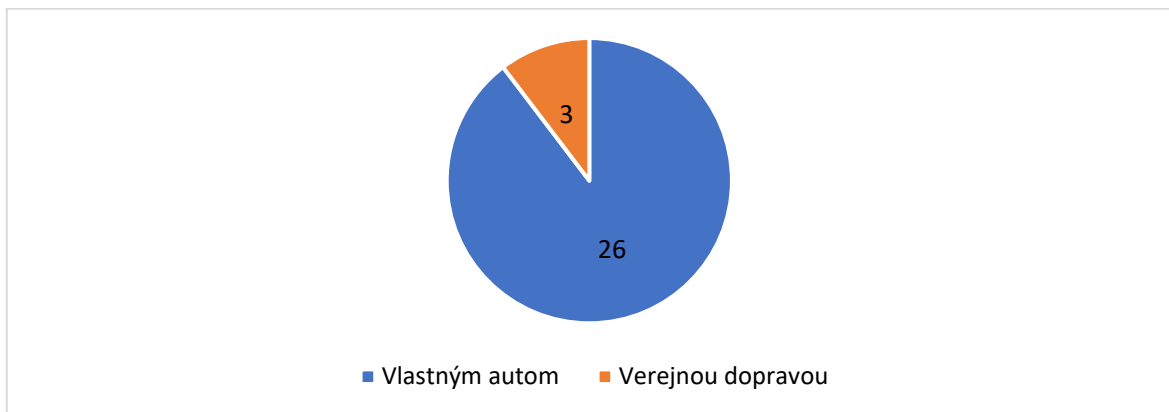

Zdroj: vlastné spracovanie

Z druhej otázky dotazníka vyplýva, že medzi respondentmi, ktorí navštívili obec Pukanec, bola najčastejším dôvodom návštevy turistika a prechádzky po prírode. Ďalšími častými dôvodmi návštevy boli vinárske a degustačné zážitky a návšteva miestnych kultúrnych, historických pamiatok. Ďalšie dôvody, ktoré respondenti označili v možnostiach boli športové aktivity, návšteva vidieckych trhov a ochutnávka miestnych špecialít. Tieto výsledky môžu byť užitočné pre zlepšenie turistických služieb a zameranie marketingových aktivít na najfrekventovanejšie dôvody návštevy obce.

Tretia otázka v dotazníku sa týkala spôsobu, akým sa respondenti dostali do obce Pukanec. Respondenti mali na výber z troch možností: „Vlastným autom“, „verejnou dopravou“ alebo mohli využiť aj možnosť „iné“, kde mohli uviesť svoj vlastný spôsob dopravy. Z celkového počtu respondentov, 26 z nich (89,7%) uviedlo, že do obce Pukanec sa dostali vlastným autom, zatiaľ čo ostatní 3 respondenti (10,3%) využili verejnú dopravu. Nikto z respondentov nevyužil možnosť „iné“.

Graf 3 Ako ste sa do obce Pukanec dostali?

Zdroj: vlastné spracovanie

Z toho vyplýva, že väčšina respondentov sa do obce Pukanec dostala vlastným autom. Tento výsledok môže súvisieť s tým, že obec Pukanec sa nachádza na vidieku a nie sú tam k dispozícii pravidelné spoje verejnej dopravy a v tejto oblasti nie sú príliš rozvinuté. Tieto výsledky môžu byť užitočné pre obec Pukanec a jej okolie, keďže môžu naznačovať, že by mohla byť potreba zlepšiť dostupnosť verejnou dopravou pre tých, ktorí nemajú možnosť ísť autom a chcú obec navštíviť.

Štvrtá otázka v dotazníku sa týkala hodnotenia vybraných služieb v obci Pukanec. Respondenti mali hodnotiť ubytovacie, stravovacie a kultúrne/rekreačné služby. Výber hodnotenia zahŕňal 6 možností: „veľmi spokojný“, „spokojný“, „mierne spokojný“, „nespokojný“, „veľmi nespokojný“ a „neviem posúdiť“.

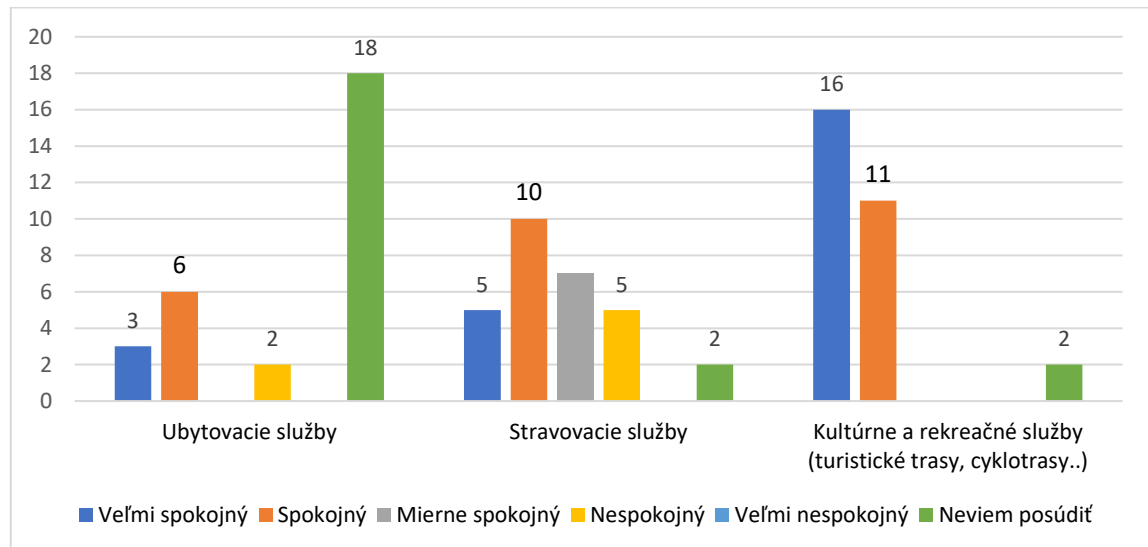
Z 26 respondentov ohodnotilo ubytovacie služby takto: 3 respondenti označili možnosť „veľmi spokojný“, 6 respondentov označilo možnosť „spokojný“, 2 respondenti možnosť „nespokojný“ a 18 respondentov označilo možnosť „neviem posúdiť“.

Stravovacie služby hodnotili respondenti nasledovne: 5 respondentov označilo možnosť „veľmi spokojný“, 10 z nich označilo možnosť „spokojný“, 7 označilo možnosť „mierne spokojný“, 5 respondentov označilo možnosť „nespokojný“ a 2 respondenti „neviem posúdiť“.

Respondenti hodnotili kultúrne a rekreačné služby (turistické trasy, cyklotrasy) v obci Pukanec pozitívne, keďže väčšina z nich označila možnosti „veľmi spokojný“ a „spokojný“. V konkrétnom prípade 16 respondentov označilo možnosť „veľmi spokojný“ a 11

respondentov označilo možnosť „spokojný“. Dvaja respondenti označili možnosť „neviem posúdiť“.

Graf 4 Ako by ste ohodnotili vybrané služby v obci Pukanec?

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov hodnotenia vyplýva, že obec Pukanec má potenciál v oblasti kultúrnych a rekreačných služieb, kde bola väčšina respondentov veľmi spokojná. Preto by mala obec využiť tento potenciál a investovať do rozvoja a propagácie týchto služieb, aby sa zvýšila atraktivita obce pre návštevníkov a turistov.

Veľká väčšina respondentov nevedela posúdiť kvalitu ubytovacích služieb. Vzhľadom na to, že obec Pukanec má turistický potenciál a snaží sa turistov pritiahnúť, mohla by zvýšiť svoje úsilie v oblasti rozvoja a propagácií ubytovacích zariadení.

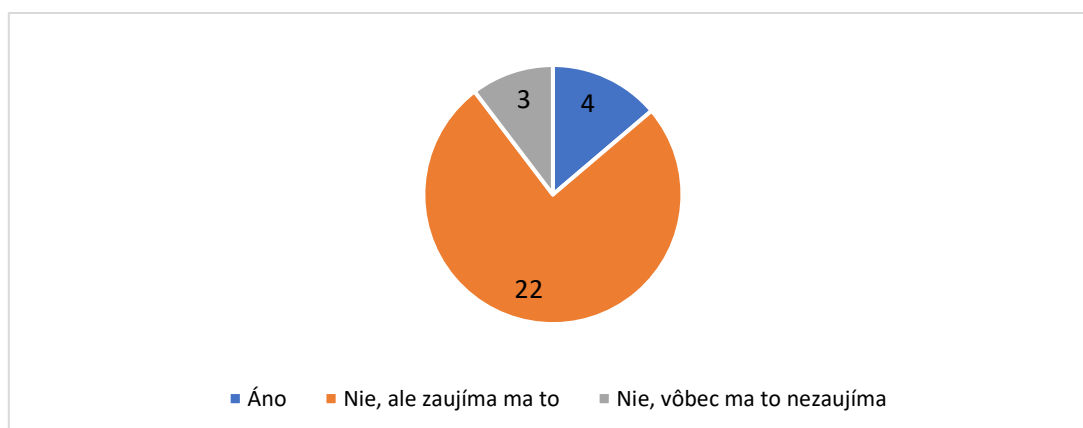
Z výsledkov hodnotenia stravovacích služieb môžeme vyvodiť, že existuje priestor na zlepšenie a rozvoj stravovacích služieb v obci Pukanec, či už otvorením reštaurácie alebo iného stravovacieho zariadenia, ktoré by uspokojilo potreby obyvateľov a návštevníkov obce.

V piatej otázke dotazníka sa respondentom položila otázka: „Je niečo, čo Vám v obci chýbalo?“. Táto otázka bola otvorená, takže respondenti mohli vyjadriť svoje názory a požiadavky. Deväť respondentov odpovedalo, že im nič nechýbalo. Trinásť respondentov však uviedla, že v obci im chýbala reštaurácia. Dvaja respondenti uviedli, že im chýbalo ubytovanie. Zvyšných 5 respondentov odpovedalo, že im chýba lepšia informovanosť a taktiež by mala obec zviditeľniť významné osoby, ktoré sa podieľajú na rozvoji Pukanca.

Väčšina respondentov sa v piatej otázke vyjadrila, že im chýbala reštaurácia a niektorým aj ubytovanie. Tieto odpovede by mohli naznačovať potenciál pre rozvoj cestovného ruchu v obci. Ďalšími odpoveďami boli väčšia informovanosť návštevníkov o dianí v obci a zviditeľnenie významných osôb. Obec by mala venovať viac pozornosti propagácií, aby tak prilákala viac návštevníkov.

Šiesta otázka v dotazníku znela: „Máte dostatok informácií o podujatiach a akciách v obci Pukanec“?. Respondenti mohli zvoliť jednu z troch možností. „Áno“, „Nie, ale zaujíma ma to“, „Nie, vôbec ma to nezaujíma“. Z výsledkov vyplýva, že 13,8% respondentov označilo možnosť „áno“, čo znamená, že považujú informovanosť obce za dostatočnú. Väčšina respondentov (75.9%), však odpovedala, že o podujatiach a akciách v obci Pukanec nemajú dostatok informácií, ale zaujíma ich to. Zvyšných 10,3% respondentov označilo, že ich to vôbec nezaujíma.

Graf 5 Máte dostatok informácií o podujatiach a akciách v obci Pukanec?

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov šiestej otázky dotazníka vyplýva, že väčšina respondentov nemá dostatok informácií o podujatiach a akciách v obci Pukanec, ale zaujíma sa o ne. Toto zistenie by mohlo naznačovať, že obec by mohla vylepšiť spôsob, ako informuje ľudí o nadchádzajúcich podujatiach a akciách a zlepšiť ich propagáciu.

Siedma otázka v dotazníku nadväzovala na šiestu. Respondentov sme sa pýtali, či by mali záujem, keby dostávali oznámenia o podujatiach a akciách v obci Pukanec prostredníctvom aplikácie. Na výber mali z možností „áno“ alebo „nie“. 89,7% respondentov označilo možnosť „áno“. Ostatných 10,3% označilo možnosť „nie“, pričom v ďalšej otázke

odôvodnili svoju odpoveď. Traja respondenti uviedli, že túto obec nenavštevujú tak často a nie je to lokalita, o ktorej by chceli oznámenia dostávať.

Graf 6 Páčilo by sa Vám, keby ste dostávali oznámenia o podujatiach a akciách v obci Pukanec prostredníctvom aplikácie?

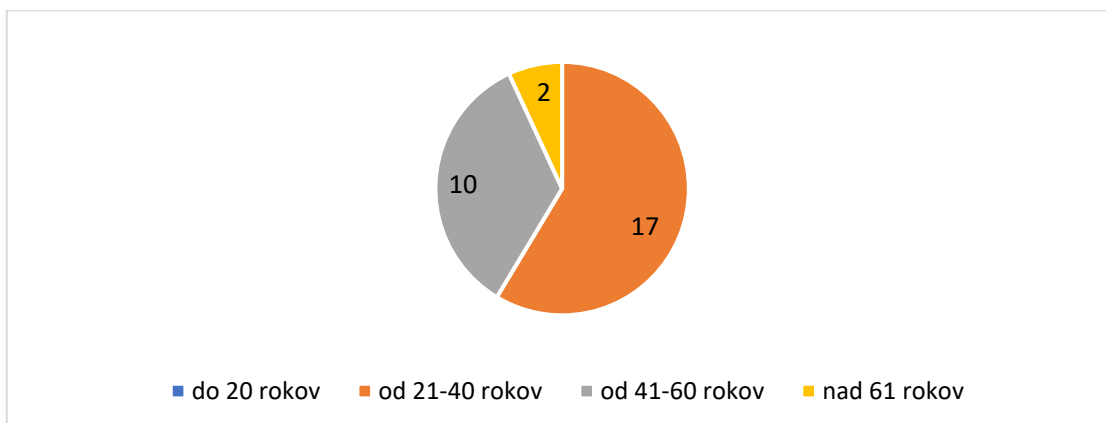

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov siedmej otázky dotazníka vyplýva, že väčšina respondentov (89,7%) by mala záujem dostávať oznámenia o podujatiach a akciách v obci Pukanec prostredníctvom aplikácie. To môže naznačovať potrebu zlepšenia informačnej aj komunikačnej stratégie obce, ktorá by mohla využívať moderné technológie a sociálne siete na propagáciu a zviditeľnenie svojich aktivít.

V ôsmej otázke sme sa pýtali respondentov na ich vek. Žiadny z respondentov nemal menej ako 20 rokov. 17 respondentov bolo vo veku od 21 do 40 rokov. 10 respondentov bolo vo veku od 41-60 rokov. Nad 61 rokov mali 2 respondenti.

Graf 7 Aký je Váš vek?

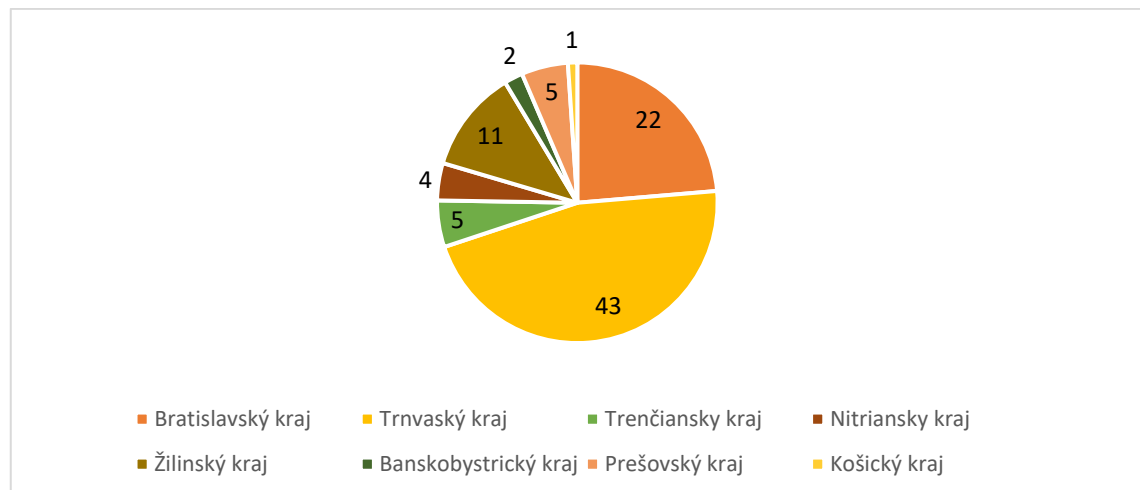

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov ôsmej otázky dotazníku vyplýva, že väčšina respondentov patrí do vekovej skupiny od 21-40 rokov. Druhá väčšia skupina predstavovala vek od 41-60 rokov. Tieto informácie môžu byť užitočné pri zameraní marketingových aktivít alebo organizovaní podujatí a akcií, ktoré by mohli osloviť dané vekové skupiny.

V deviatej otázke sme sa respondentov pýtali na to, z ktorého kraja pochádzajú. Z celkového počtu respondentov najväčšie zastúpenie mal Trnavský kraj, a to 17 respondentov. Bratislavský kraj a Nitriansky kraj mali po 5 respondentov. Jedno označenie mal Žilinský a Trenčiansky kraj. Nikto nepochádzal z Banskobystrického, Košického a Prešovského kraja.

Graf 8 Z akého kraja pochádzate?

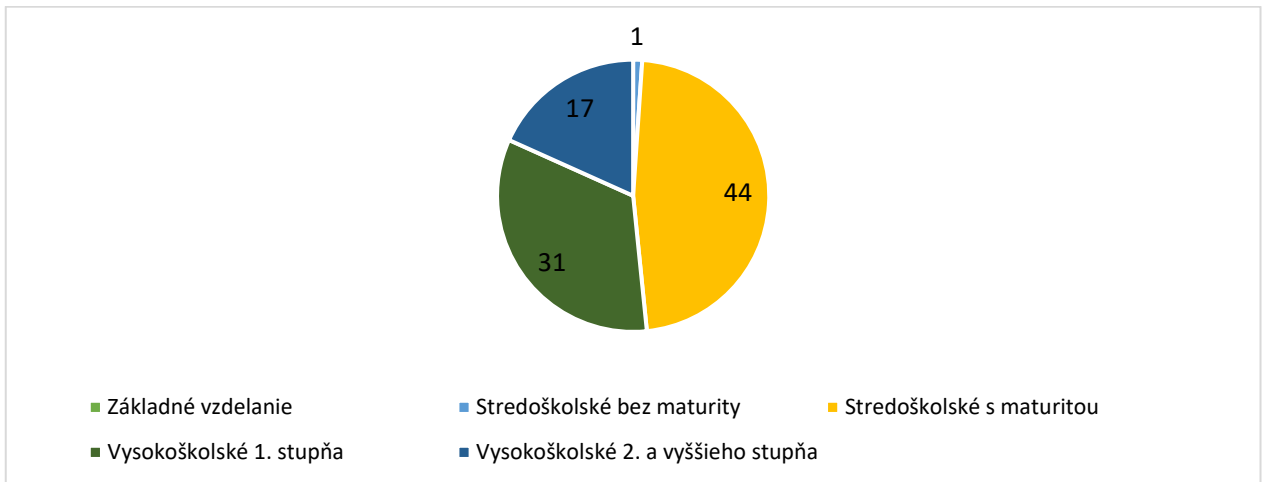

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov vyplýva, že najväčšie zastúpenie respondentov pochádza z Trnavského kraja.

V desiatej otázke v dotazníku sme sa pýtali na najvyššie dosiahnuté vzdelanie respondentov. Najčastejšou uvádzanou odpoveďou bola možnosť „stredoškolské s maturitou“, ktorú označilo 14 respondentov. 8 respondentov označilo možnosť „vysokoškolské 1 stupňa“, zatiaľ čo možnosť „vysokoškolské 2. a vyššieho stupňa“ označilo 6 respondentov. Jedno označenie mala možnosť „stredoškolské bez maturity“.

Graf 9 Aké je Vaše najvyššie dosiahnuté vzdelanie?

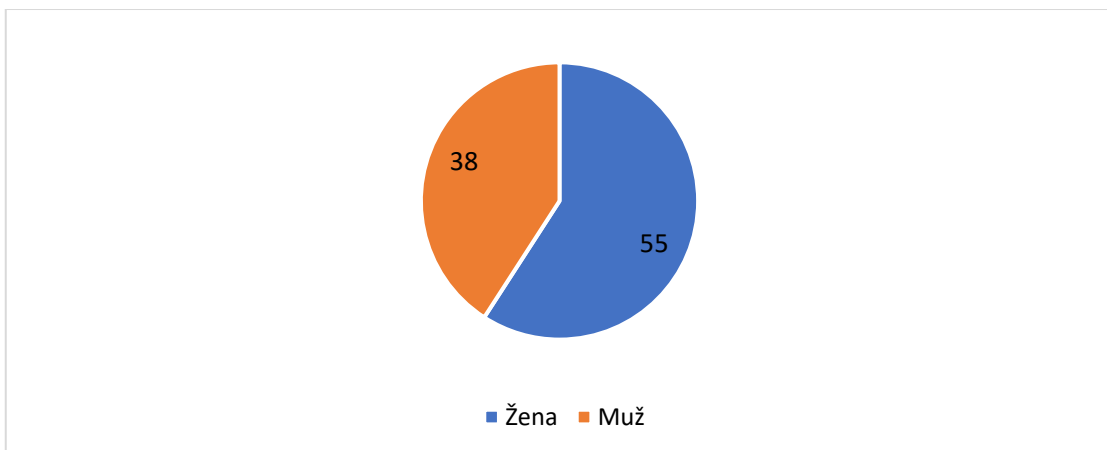

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov desiatej otázky vyplýva, že väčšina respondentov disponuje stredoškolským vzdelaním s maturitou.

V poslednej, jedenástej otázke sme sa pýtali respondentov na ich pohlavie. Na výber mali z dvoch možností: „žena“ alebo „muž“. Možnosť „žena“ označilo 20 respondentov a možnosť „muž“ označilo 9 respondentov.

Graf 10 Aké je Vaše pohlavie?

Zdroj: vlastné spracovanie

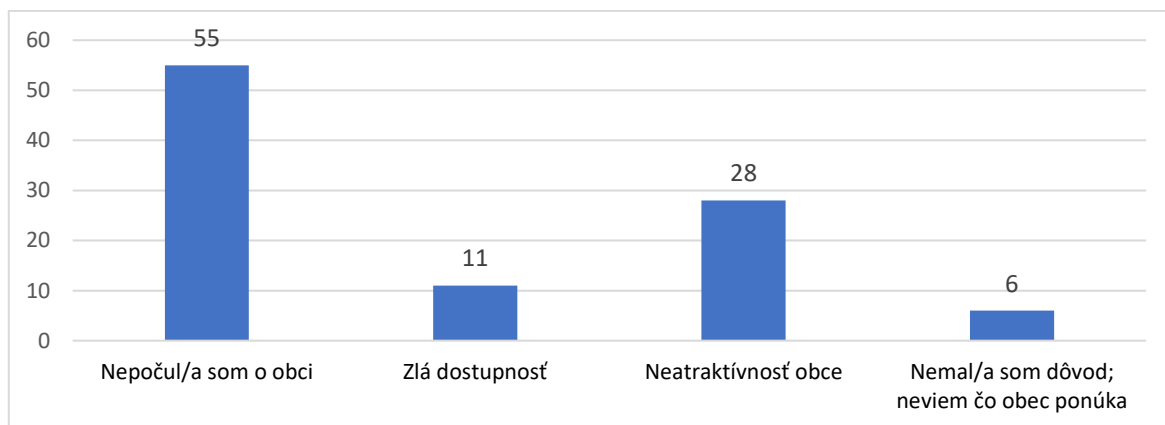
Z poslednej otázky vyplýva, že väčšina respondentov boli ženy, konkrétne 20 z 29, respektíve 69% z opýtaných.

Pokračovanie dotazníka (respondenti, ktorí Pukanec nikdy nenavštívili)

V druhej otázke dotazníka sme sa pýtali respondentov, ktorí v prvej otázke uviedli, že nikdy nenavštívili obec Pukanec (76,2%), z akého dôvodu tak neurobili. Respondenti mali na výber tieto možnosti: „Nepočul/a som o obci“, „zlá dostupnosť“, „neatraktívnosť obce“. V rámci možností bola zahrnutá aj možnosť „iné“, kde respondent mohol uviesť svoj vlastný dôvod, prečo obec nikdy nenavštívil.

Najviac označení mala možnosť „nepočul/a som o obci“ a to 55-krát. Jedenásť označení mala možnosť „zlá dostupnosť“ „Neatraktívnosť obce“ bola označená respondentmi 28-krát,. Taktiež 6 respondentov uviedlo, že nemali dôvod túto obec navštíviť a zároveň nevedia, čo zaujímavé táto obec ponúka.

Graf 11 Prečo ste obec Pukanec nikdy nenavštívili?

Zdroj: vlastné spracovanie

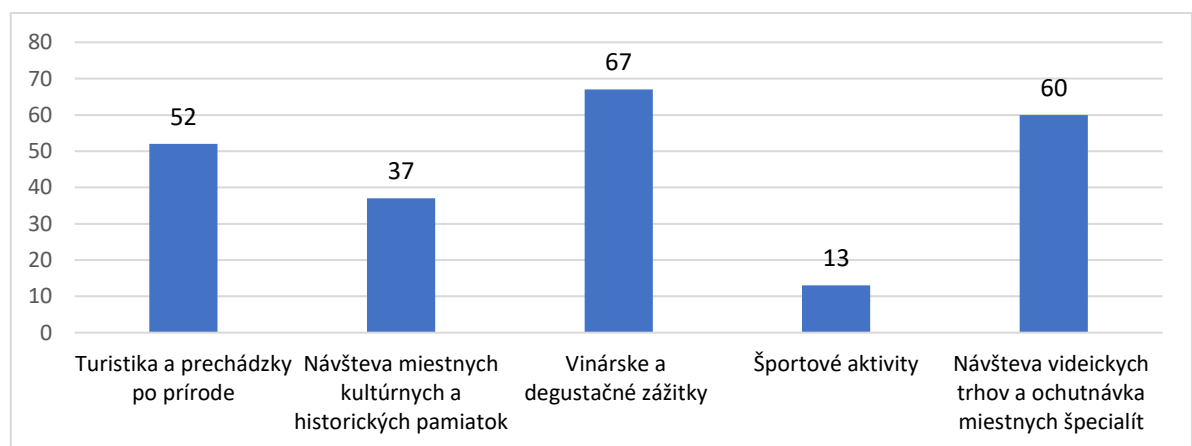
Z výsledkov vyplýva, že najčastejším dôvodom, prečo respondenti nikdy nenavštívili obec Pukanec bola, že o nej ani nepočuli. Druhým najčastejším dôvodom, bola neatraktívnosť obce. Respondenti taktiež uviedli problémy s dostupnosťou. Šesť respondentov uviedlo, že nemali dôvod navštíviť obec a zároveň nevedia, čo zaujímavé táto obec ponúka. Z toho vyplýva, že pre obec Pukanec by bolo dobré zlepšiť propagáciu svojich atrakcií a zvýšiť informovanosť o nich, aby prilákala viac návštevníkov. Taktiež by bolo vhodné riešiť problémy s dostupnosťou obce.

V tretej otázke sme sa pýtali respondentov, ktoré aktivity by ich zaujali pri návšteve obce. Respondent mal možnosť vybrať viacero odpovedí. V rámci možností bola zahrnutá aj možnosť „iné“, kde respondent mohol uviesť svoje vlastné aktivity, ktoré by ho pri návšteve zaujali.

Možnosť „turistika a prechádzky po prírode“ mala až 55 označení. 37 označení mala možnosť „návšteva miestnych kultúrnych a historických pamiatok“. Možnosť „vinárske a degustačné zážitky“ mala 67 označení a možnosť „športové aktivity“ 13 označení. „Návštevu vidieckych trhov a ochutnávka miestnych špecialít“ označili respondenti 60-krát.

Z výsledkov vyplýva, že návšteva vidieckych trhov, ochutnávka miestnych špecialít, turistika a prechádzky po prírode a taktiež vinárske a degustačné zážitky sú pre potenciálnych návštevníkov najatraktívnejšími aktivitami v obci Pukanec. Na základe toho by sa obec mohla viac zamerať na propagovanie svojich vinárov a vinohradov, ako aj na propagovanie svojich prírodných atraktivít, ako sú napríklad najvyššie položené ťochy v obci, ktoré môžu byť zaujímavou turistickou atrakciou. Zároveň by mohla byť propagovaná aj možnosť návštevy vidieckych trhov a ochutnávky miestnych špecialít. Tieto kroky by mohli prilákať turistov a zvýšiť záujem o obec Pukanec ako turistickú destináciu.

Graf 12 Ktoré z nasledujúcich aktivít by Vás najviac zaujali pri návšteve obce Pukanec?

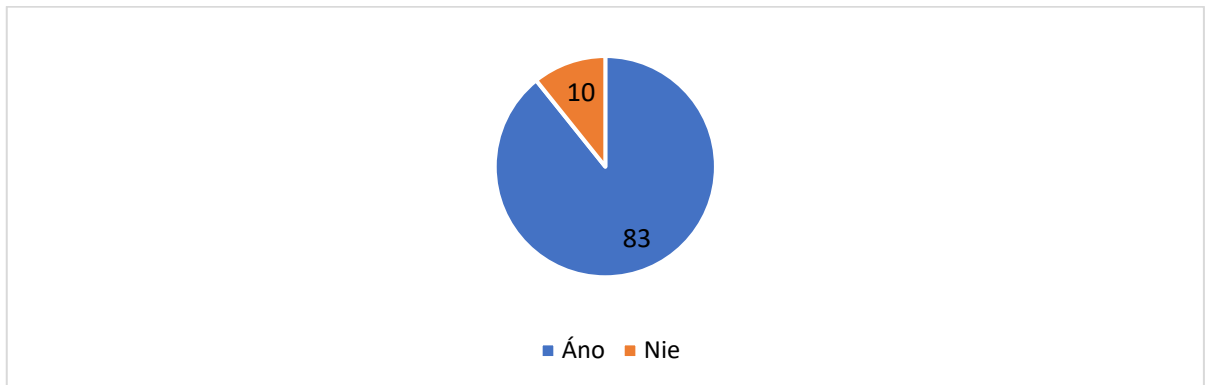

Zdroj: vlastné spracovanie

V štvrtej otázke v dotazníku sme sa pýtali respondentov, či by niekedy chceli navštíviť obec Pukanec. Na výber mali z možností „áno“ alebo „nie“. Ak respondent označil možnosť nie, v ďalšej otázke mali respondenti odôvodniť svoju odpoveď.

88 respondentov označili možnosť „áno“. Zvyšných 5 respondentov označili možnosť „nie“, kde v ďalšej otázke zdôvodnili svoju odpoveď. Títo respondenti napísali, že hlavným dôvodom je to, že zatiaľ o tejto obci nič nepočuli a nevidia dôvod, prečo ju navštíviť.

Graf 13 Chceli by ste niekedy navštíviť obec Pukanec?

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov vyplýva, že väčšina respondentov vyjadrila záujem navštíviť obec Pukanec. Avšak, niektorí respondenti zatiaľ obec Pukanec navštíviť nechcú, pretože o nej nemajú žiadne informácie a nevidia žiadny dôvod na návštevu. To naznačuje, že propagácia a zviditeľnenie obce Pukanec by mohli pomôcť pri zvyšovaní záujmu turistov a návštevníkov.

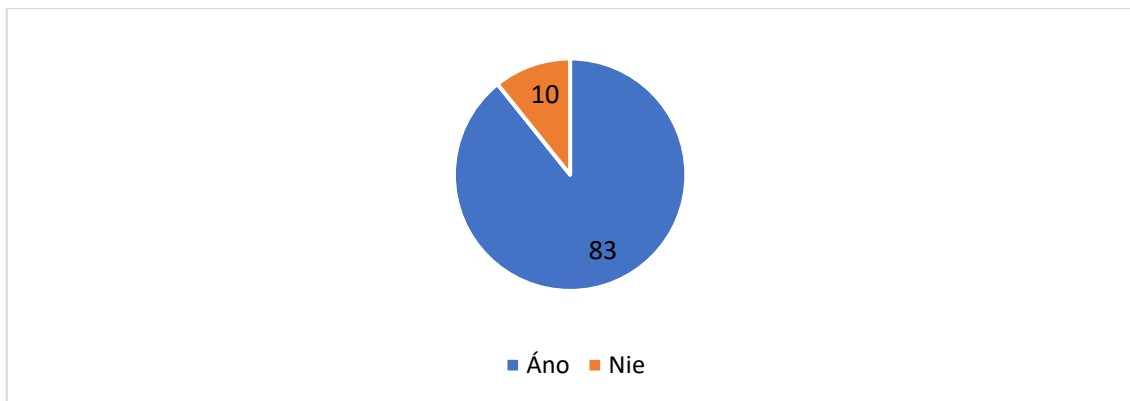
V šiestej otázke v dotazníku sme položili otvorenú otázku a pýtali sa respondentov, čo by ich presvedčilo, aby navštívili obec Pukanec. Na túto otázku odpovedali respondenti rôzne. Najviac respondentov uviedlo, že by ich zaujali rôzne podujatia, ako napríklad kultúrne, športové, zábavné alebo vinárske. Táto možnosť bola spomenutá až 51-krát. Ďalšou najčastejšie uvádzanou vecou (34-krát), bola lepšia informovanosť a marketing, najmä cez sociálne siete. Respondenti napísali, že by ich prilákala aj dobrá recenzia alebo odporúčanie. Táto možnosť bola spomenutá 5-krát. Okrem toho, po 5-krát boli uvádzané aj pamiatky a história obce, alebo rôzne aktivity v prírode.

Z odpovedí respondentov na šiestu otázku je zrejmé, že najväčším lákadlom pre návštevu obce Pukanec sú rôzne podujatia, vrátane kultúrnych, športových, zábavných a vinárskych. Druhou najčastejšie spomínanou možnosťou bolo zlepšenie informovanosti a marketingu obce, najmä cez sociálne siete. Taktiež boli spomenuté pamiatky a história obce, dobré odporúčania a recenzie a rôzne aktivity v prírode. Z týchto odpovedí vyplýva, že by obec mohla zvýšiť svoju atraktivitu pre návštevníkov zlepšením informovanosti a propagácie podujatí, pamiatok a prírodných krás v obci.

Siedma otázka súvisela opäť s aplikáciou. Respondentov sme sa pýtali, či by mali záujem, keby dostávali oznámenia o podujatiach a akciách v obci Pukanec prostredníctvom

aplikácie. Na výber mali z možností „áno“ alebo „nie“. 89,2% respondentov označilo možnosť „áno“. Ostatných 10,8% označilo možnosť „nie“, pričom v ďalšej otázke odôvodnili svoju odpoveď. Desať respondentov uviedlo, že túto obec zatiaľ tak nepoznajú, nežijú tam a nevedia, kde sa obec nachádza. Taktiež problémom pre niektorých je aj vzdialenosť.

Graf 14 Páčilo by sa Vám, keby ste dostávali oznámenia o podujatiach a akciách v obci prostredníctvom aplikácie?

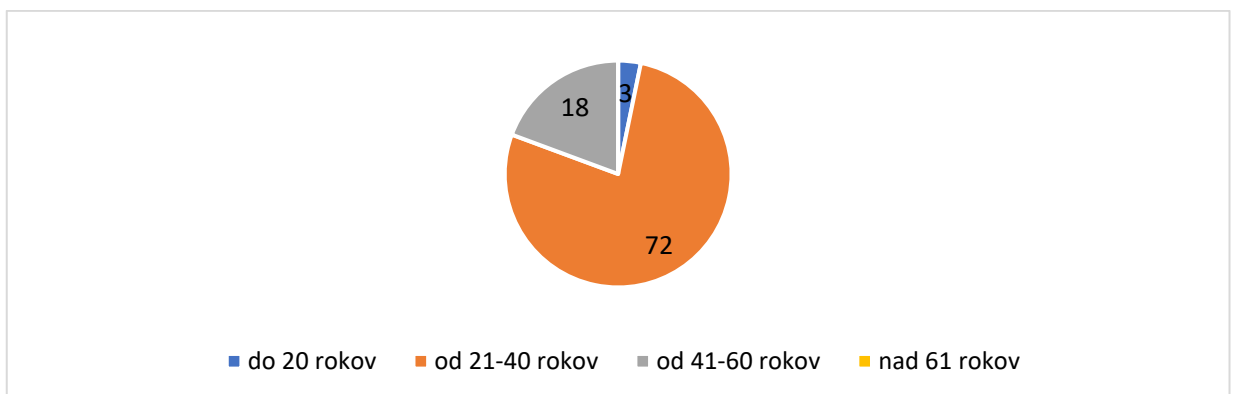

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov siedmej otázky dotazníka vyplýva, že väčšina respondentov (89,2%) by mala záujem dostávať oznámenia o podujatiach a akciách v obci Pukanec prostredníctvom aplikácie.

V ôsmej otázke sme sa pýtali respondentov na ich vek. Traja respondenti mali do 20 rokov. 72 respondentov bolo vo veku od 21 do 40 rokov. 18 respondentov bolo vo veku od 41-60 rokov. Nad 61 rokov nemal nikto z respondentov.

Graf 15 Aký je Váš vek?

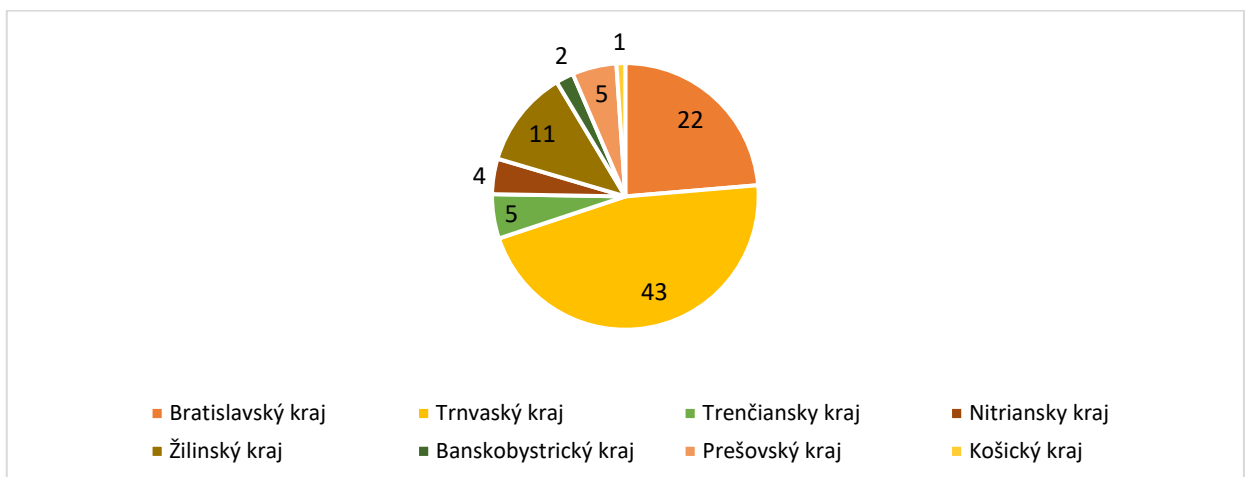

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov ôsmej otázky dotazníku vyplýva, že väčšina respondentov patrí do vekov skupiny od 21-40 rokov. Druhá väčšia skupina predstavovala vek od 41-60 rokov. Tieto informácie môžu byť užitočné pri zameraní marketingových aktivít alebo organizovaní podujatí a akcií, ktoré by mohli osloviť dané vekové skupiny.

V deviatej otázke sme sa respondentov pýtali na to, z ktorého kraja pochádzajú. Z celkového počtu respondentov najväčšie zastúpenie mal opäť Trnavský kraj, a to 43 respondentov. Druhým, najviac zastúpeným krajom, je Bratislavský kraj, ktorý respondenti označili 22-krát. Zo Žilinského kraja pochádzalo 11 respondentov. Prešovský kraj a taktiež Trenčiansky kraj mali po 5 respondentov. Nitriansky kraj označili 4 respondenti a Banskobystrický kraj 2 respondenti. Jedno označenie mal Košický kraj.

Graf 16 Z akého kraja pochádzate?

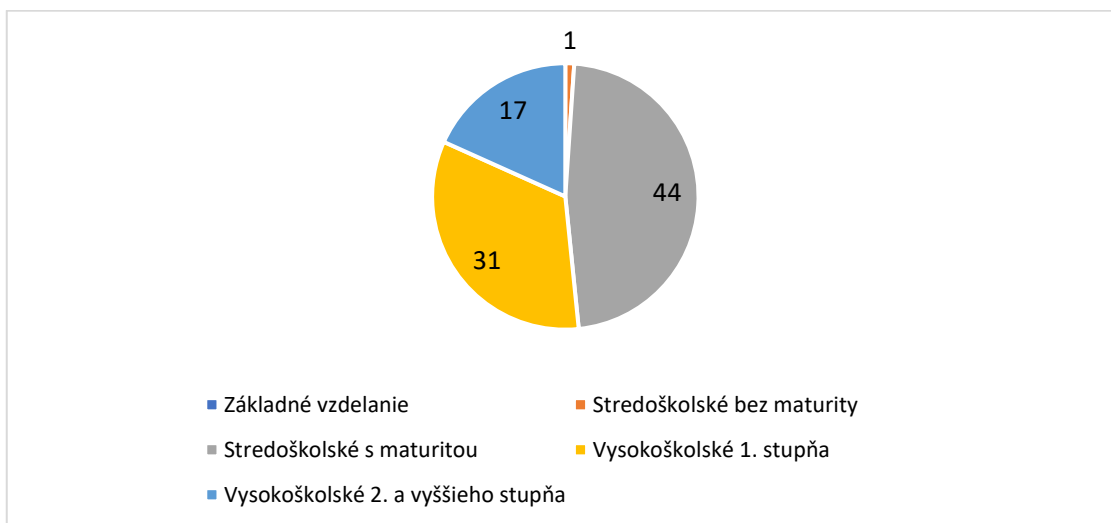

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov vyplýva, že najväčšie zastúpenie respondentov pochádza z Trnavského kraja. Tento kraj označilo až 43 respondentov.

V desiatej otázke v dotazníku sme sa pýtali na najvyššie dosiahnuté vzdelanie respondentov. Najčastejšou uvádzanou odpoveďou bola možnosť „stredoškolské s maturitou“, ktorú označilo 44 respondentov. 31 respondentov označilo možnosť „vysokoškolské 1 stupňa“, zatiaľ čo možnosť „vysokoškolské 2. a vyššieho stupňa“ označilo 17 respondentov. Jedno označenie mala možnosť „stredoškolské bez maturity“.

Graf 17 Aké je Vaše najvyššie dosiahnuté vzdelanie?

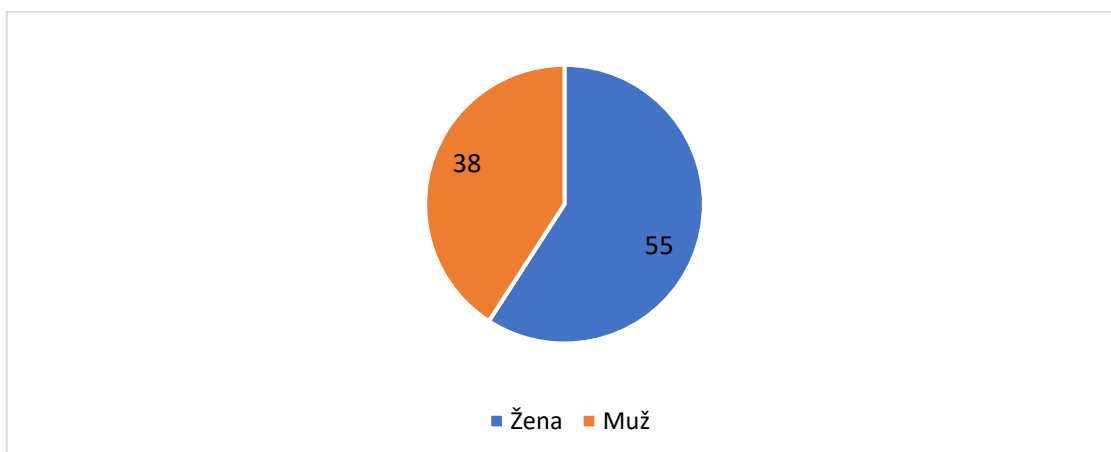

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov desiatej otázky vyplýva, že väčšina respondentov disponuje stredoškolským vzdelaním s maturitou.

V poslednej, jedenástej otázke sme sa pýtali respondentov na ich pohlavie. Na výber mali z dvoch možností: „žena“ alebo „muž“. Možnosť „žena“ označilo 55 respondentov a možnosť „muž“ označilo 38 respondentov.

Graf 18 Aké je Vaše pohlavie?

Zdroj: vlastné spracovanie

Z poslednej otázky vyplýva, že väčšina respondentov boli ženy, konkrétne 55 z 93, čiže 59,1%.

4.2.2 Dotazník- určený pre obyvateľov obce Pukanec a okolia

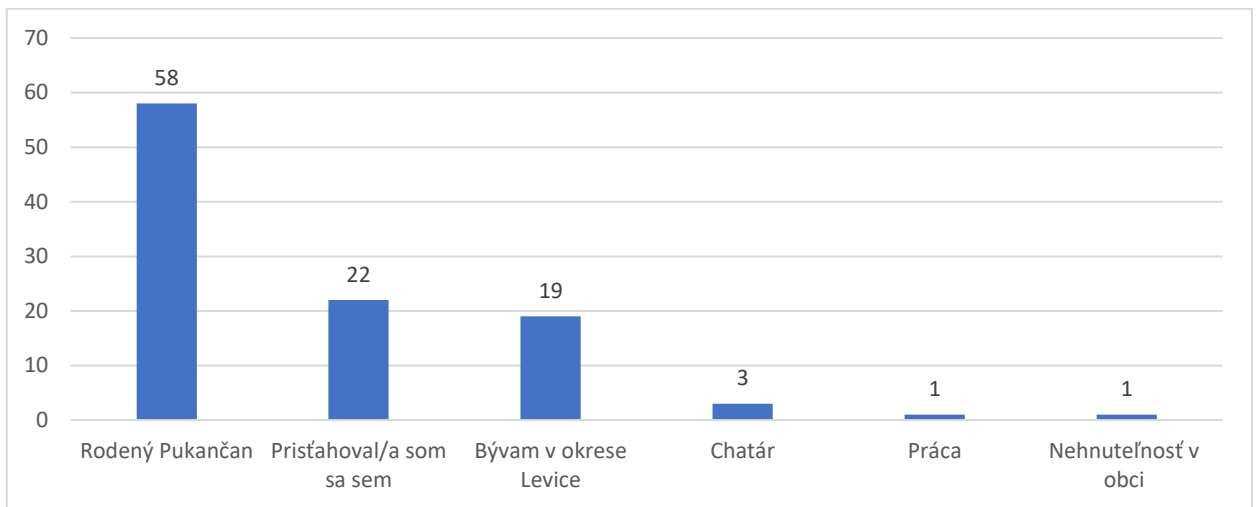
Tento dotazník bol vytvorený s cieľom získať názory občanov obce Pukanec a jeho okolia na kvalitu cestovného ruchu v tejto oblasti. Dotazník bol zverejnený online a odpovedalo naň 105 ľudí. Tento dotazník bol zameraný na zhodnotenie kvality vidieckeho cestovného ruchu v obci, preto obsahoval otázky, ktoré sa zameriavali na to, aké podujatia a aktivity by občania radi videli v obci a či sú dostatočne informovaní. Okrem toho sme sa pýtali aj na ich záujem o aplikáciu, ktorá by im poskytla informácie o podujatiach a aktivitách v obci. Otázky sa taktiež zameriavali na to, čo by mohlo v obci chýbať a aké by mohli byť príležitosti pre rozvoj cestovného ruchu v obci. V dotazníku boli otázky:

- uzavreté, v ktorých označovali jednu odpoveď,
- otvorené, v ktorých si respondenti vyjadrovali vlastný názor,
- polootvorené, kde okrem odpovedí je aj možnosť „iné“, kde môžu doplniť vlastný názor,
- demografické, ktoré slúžia na identifikáciu respondenta, ale len v určitej miere, aby bola zachovaná anonymita.

V prvej otázke v dotazníku sme sa respondentov pýtali, do akej skupiny patria. Či sú pôvodne z obce Pukanec, alebo sa tam prisťahovali neskôr alebo bývajú v širšom okrese Levice. Tieto informácie nám pomôžu lepšie pochopiť profil respondentov a ich vzťah k danému miestu, čo môže byť užitočné pri následnej analýze výsledkov a plánovaní opatrení. Respondenti mali na výber z niekoľko možností: „Rodený Pukančan“, „prisťahoval/a som sa sem“, „bývam v okrese Levice“. Taktiež mohli využiť aj možnosť „iné“, kde mohli doplniť svoju vlastnú odpoveď.

Najviac označenou možnosťou bola „rodený Pukančan“, ktorú označilo 58 respondentov. Dvadsaťdva respondentov označilo možnosť „prisťahoval/a som sa sem“. Možnosť „bývam v okrese Levice“ označilo 19 respondentov. Ostatní respondenti využili možnosť „iné“ a uviedli vlastnú odpoveď. Traja respondenti uviedli, že patria do skupiny chatárov, jeden respondent navštevuje obec vďaka práci a ďalší respondent vlastní v obci nehnuteľnosť.

Graf 19 Do akej skupiny patríte?

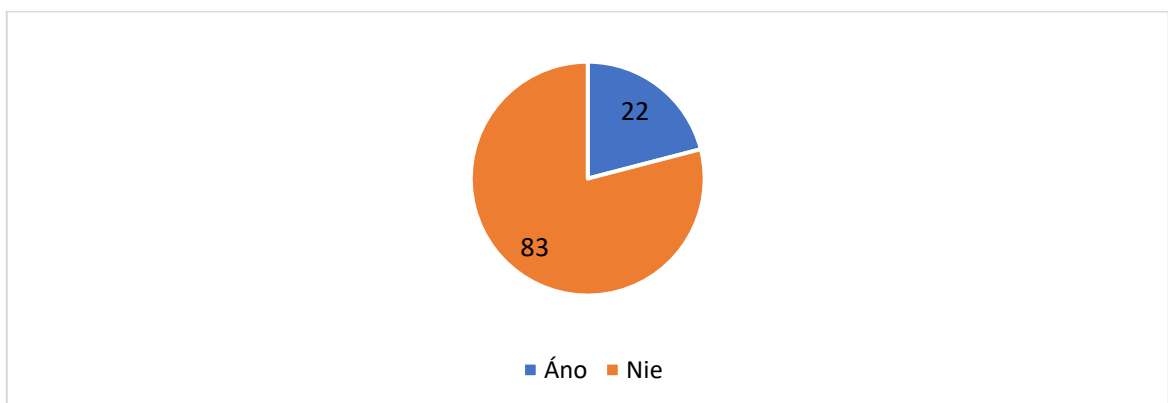

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov vyplýva, že 58 respondentov, sú rodení Pukančania. Zároveň je však vidieť, že medzi respondentmi sú aj obyvatelia, ktorí sa do obce prisťahovali, alebo vlastní v obci chatu či nehnuteľnosť. Tieto informácie môžu byť užitočné pre plánovanie a rozvoj cestovného ruchu v Pukanci a okolí, keďže rôzne skupiny návštevníkov môžu mať rôzne potreby a záujmy.

V druhej otázke sme sa pýtali respondentov, či majú pocit, že v obci sa koná dostatok podujatí. Na výber mali z možností „áno“ alebo „nie“. Ak respondenti označili možnosť nie, v ďalšej otázke mali uviesť, aké podujatia v obci chýbajú a aké by mali v obci prebiehať. Možnosť „áno“ označilo 22 respondentov a možnosť „nie“ 83 respondentov.

Graf 20 Máte pocit, že v obci sa koná dostatok podujatí?

Zdroj: vlastné spracovanie

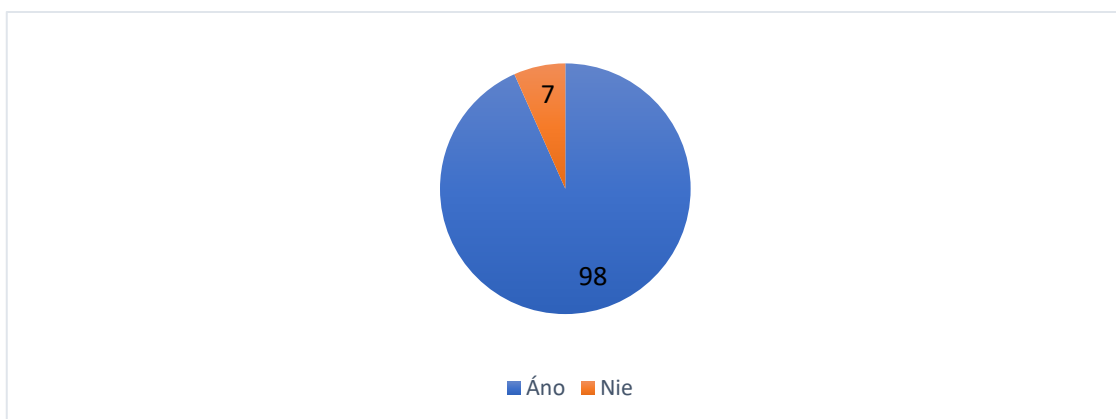
Z toho vyplýva, že väčšina respondentov nemá pocit, že v obci sa koná dostatok podujatí.

V ďalšej otázke, ak respondenti v predošlej otázke označili možnosť „nie“, mali uviesť aké podujatia a akcie im v obci chýbajú. Respondenti uviedli rôzne typy podujatí a akcií, ktoré im v obci chýbajú. Najčastejšie boli spomenuté kultúrne podujatia (koncerty, večerné, zábavné podujatia, plesy) a to 35-krát. Ďalším podujatím, ktoré boli najviac respondentmi spomínané, boli športové a turistické akcie (26-krát). Ďalšie spomenuté podujatia zahŕňajú vinárske akcie, trhy a podujatia spojené s ochutnávkou miestnej gastronómie, podujatia pre rodiny s deťmi a mladých ľudí, verejné prednášky v múzeu, pravidelné komunitné aktivity a brigádnické podujatia.

Z odpovedí respondentov vyplýva, že existuje značný záujem po rôznych podujatiach a akciách v obci. Respondenti spomínali najmä kultúrne podujatia, športové a vinárske akcie. Zároveň existuje záujem o podujatia miestnych trhov spojené s gastronómiou, ako aj o podujatia pre rodiny s deťmi a mladých ľudí. Tieto informácie môžu byť užitočné pre organizátorov podujatí a ľudí zodpovedných za cestovný ruch v obci pri budúcom plánovaní podujatí.

V tretej otázke v dotazníku sme sa pýtali respondentov, či majú dostatok informácií o podujatiach a akciách v obci Pukanec. Na výber mali opäť z dvoch možností „áno“ alebo „nie“. Možnosť „áno“ označilo 38 respondentov a možnosť „nie“ 67 respondentov.

Graf 21 Máte dostatok informácií o podujatiach a akciách v obci Pukanec?

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov vyplýva, že pomerne veľké percento respondentov sa cíti nedostatočne informovaných o podujatiach a akciách v obci Pukanec. Toto môže naznačovať, že by bolo potrebné zlepšiť komunikáciu a propagáciu podujatí v obci, aby sa zvýšil záujem o ne.

V ďalšej, v štvrtej otázke, sme sa respondentov pýtali, či by mali záujem, keby dostávali oznámenia o podujatiach a akciách v obci Pukanec prostredníctvom aplikácie. Na výber mali z možností „áno“ alebo „nie“. Možnosť „áno“ označilo až 98 opýtaných, možnosť „nie“ označilo 7 ľudí. Ak niekto označil možnosť nie, v ďalšej otázke mal odôvodniť svoju odpoveď.

Graf 22 Páčilo by sa Vám, keby ste dostávali oznámenia o podujatiach a akciách v obci prostredníctvom aplikácie?

Zdroj: vlastné spracovanie

V štvrtej otázke sme zistili, že väčšina respondentov by mala záujem dostávať oznámenia o podujatiach a akciách v obci Pukanec prostredníctvom aplikácie. Iba sedem respondentov označilo možnosť „nie“. To naznačuje, že existuje potenciál pre využitie moderných technológií pri informovaní obyvateľov o podujatiach a aktivitách v obci.

Respondenti, ktorí označili možnosť nie, uviedli, že sa málokedy zúčastňujú verejných akcií v obci a chodia tam len zriedkavo. Ďalším dôvodom bol nie pozitívny postoj k aplikáciám.

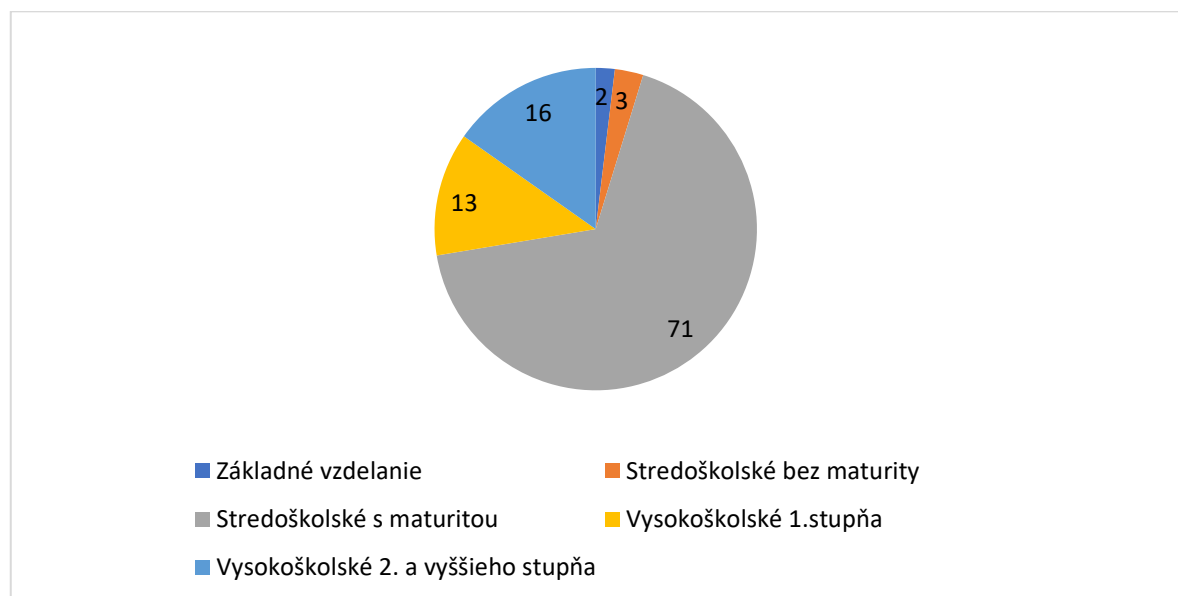
Piata otázka v dotazníku bola otvorená otázka. Respondentov sme sa pýtali, či je niečo, čo im v rámci cestovného ruchu v obci chýba. Medzi najčastejšie uvedené odpovede patrila reštaurácia, ktorá bola uvedená až 45-krát, ďalej ubytovanie (26-krát). Ďalšími spomenutými nedostatkami boli propagácia a informovanosť, respondentom chýba aj kúpalisko, obnova náučných chodníkov a workshopy s remeselnými činnosťami charakteristickými pre tento región.

Z odpovedí vyplýva, že reštaurácia a ubytovanie sú pre obyvateľov Pukanca, ako aj pre návštevníkov dôležitými faktormi v oblasti cestovného ruchu. Taktiež si respondenti všimajú nedostatočnú propagáciu a informovanosť o akciách v obci. Zároveň sa

v odpovediach objavujú aj konkrétne nápady na rozšírenie a zlepšenie ponuky v rámci cestovného ruchu, ako sú workshopy a obnova náučných chodníkov. Tieto informácie môžu byť nápomocné pri tvorbe a zlepšovaní ponuky v rámci cestovného ruchu v obci Pukanec.

V šiestej otázke v dotazníku sme sa pýtali na najvyššie dosiahnuté vzdelanie respondentov. Najčastejšou uvádzanou odpoveďou bola možnosť „stredoškolské s maturitou“, ktorú označilo 71 respondentov. Trinásť respondentov označilo možnosť „vysokoškolské 1 stupňa“, zatiaľ čo možnosť „vysokoškolské 2. a vyššieho stupňa“ označilo 16 respondentov. Tri označenia mala možnosť „stredoškolské bez maturity“ a 2 označenia mala možnosť „základné vzdelanie“.

Graf 23 Aké je Vaše najvyššie dosiahnuté vzdelanie?

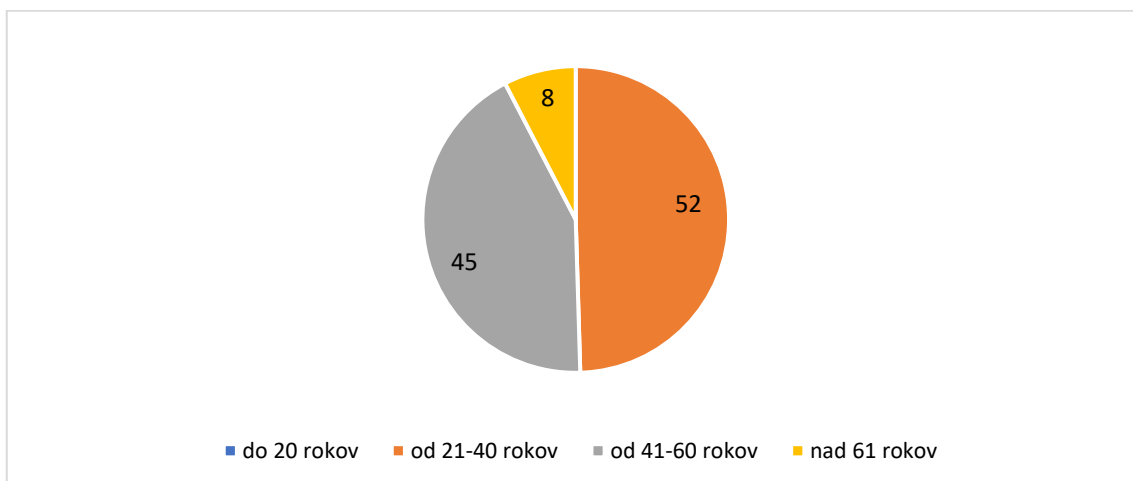

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výsledkov desiatej otázky vyplýva, že väčšina respondentov disponuje stredoškolským vzdelaním s maturitou.

V siedmej otázke sme sa pýtali na ich vek. Nikto nemal menej ako 20 rokov. 52 opýtaných bolo vo veku od 21 do 40 rokov. Vo veku od 41-60 rokov bolo 45 oslovených. Nad 61 rokov mali 8 respondenti.

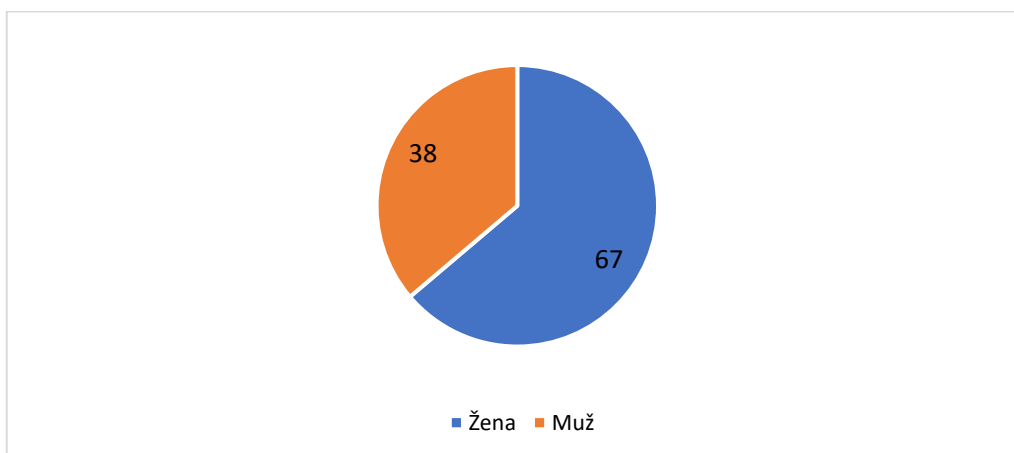
Graf 24 Aký je Váš vek?

Zdroj: vlastné spracovanie

V poslednej, ôsmej otázke, sme sa pýtali respondentov na ich pohlavie. Na výber mali z dvoch možností: „žena“ alebo „muž“. Dotazník vyplnilo 67 žien a 38 mužov.

Graf 25 Aké je Vaše pohlavie?

Zdroj: vlastné spracovanie

Z otázky vyplýva, že väčšina respondentov boli ženy (67), čiže 63,8%.

4.2.3 Štruktúrovaný rozhovor

Štruktúrovaný rozhovor pozostával zo šiestich otázok, ktoré sa týkali práve regionálneho rozvoja v obci Pukanec. Napríklad aké aktivity sa vykonávajú v obci, aké sú plány a ciele obce v oblasti cestovného ruchu a zároveň aj ako obec spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a občianskymi združeniami. Rozhovor bol zrealizovaný s pani Mgr. Žofiou Kyseľovou, ktorá sa venuje regionálnemu rozvoju obce Pukanec a má v tejto oblasti bohaté

skúsenosti a vedomosti. Výsledky rozhovoru slúžia ako cenný zdroj informácií pre bakalársku prácu a prispievajú k celkovému pohľadu na súčasný stav regionálneho rozvoja obce Pukanec a zároveň by pomohli pri tvorbe návrhov na jeho zlepšenie.

1. Aké turistické atrakcie, pamiatky a služby sú k dispozícii pre návštevníkov v obci a okolí?

„Pukanské národné kultúrne pamiatky sú vzácnymi pripomienkami histórie. Pri návšteve Pukanca si treba určite pozrieť rímsko-katolícky kostol sv. Mikuláša, ktorý je najvýznamnejšou historickou stavbou v obci a širokom okolí. Ďalšou dominantou námestia je evanjelický kostol z roku 1935 a Trojičný stĺp. Historické centrum obce obkolesujú hradby, ktoré slúžili na ochranu pred Turkami. Typický ráz centru obce dodávajú meštianske domy, pochádzajúce z obdobia pôsobenia nemeckých remeselníkov v Pukanci, baroková budova banského súdu – dnes obecny úrad, historická budova knižnice a Múzeum pukanskej histórie, sídliace v jednom z pôvodných meštianskych domov.

Národné kultúrne pamiatky v obci Pukanec sa nachádzajú najmä centre obce, ich poznávanie je príjemnou prechádzkou po celej obci.

Barokovo-klasicistický stavba bývalej mestskej radnice, terajší obecny úrad, postavená v rokoch 1783 – 1786 na staršom jadre budovy banského súdu. Dvojpodlažná budova obdĺžnikového pôdorysu, s manzardovou strechou, s päťosovým, po roku 1945 upraveným priečelím. V interiéroch sú zachované pôvodné krížové klenby s hrebienkami a valené s výsečami, ako aj nástenné maľby, vrátane maľby pôvodného erbu so sv. Mikulášom či stropná maľba Spravodlivosť. Umiestnený je tu aj cenný reliéf mestskej brány s nápisom z roku 1732, datujúcim rekonštrukciu brány.

Rímsko-katolícky kostol sv. Mikuláša - gotický kostol, ktorý vznikol po roku 1321, pochádza z obdobia založenia mesta. Terajšiu podobu získal po prestavbe v rokoch 1506 – 1510. Interiér má stĺpovú architektúru, pozostáva z dvoch lodí s pozoruhodnou sieťovou klenbou a pôvodným vnútorným zariadením. Zachovali sa štyri vyrezávané neskorogotické kridlové oltáre z obdobia okolo roku 1480, barokový oltár a kazateľnica z 18. storočia. Priestor osvetľujú štyri gotické kružbové okná. Po zničení pôvodných veží postavili dnešnú trojpodlažnú vežu s ihlancom v rokoch 1864 – 1867.

Stará škola z 19. storočia, postavená ako solitérna dvojpodlažná stavba na nepravidelnom pôdoryse, na znižujúcom sa teréne. Okná a nárožia sú lemované ozdobnými

architektonickými prvkami. Dispozícia budovy je chodbová v tvare U, sprístupňovala učebne, situované na jednej strane chodby. Prvé podlažie je čiastočne zapustené do stúpajúceho terénu. V súčasnosti v budove sídli Miestna knižnica v Pukanci.

Dominantou námestia od roku 1740 je neskorobarokový morový stĺp, postavený na pamiatku ukončenia cholery a na oslavu cirkvi a viery. Túto sochársko-architektonickú kompozíciu tvorí stĺp na podstavci v tvare gréckeho križa, pozostávajúceho zo štyroch podstavcov, na ktorých sú umiestnené sochy sv. Mikuláša, patróna mesta, sv. Rocha, sv. Sebastiána a sv. Barbory. Na polygonálnom, nahor sa zužujúcom pilieri s kompozitnou hlavicou je súsošie svätej trojice. V roku 1998 bol stĺp kompletne zreštaurovaný.

Zvyšky mestských hradieb zo 16. storočia, postavené v dôsledku bezprostredného tureckého obliehania, keď sa mal Pukanec stať hraničnou pevnosťou, vzhľadom na strategickú dôležitosť mesta pri jednej z hlavných ciest, vedúcich do stredoslovenskej banskej oblasti. Mestské hradby vznikli v rokoch 1569 – 1590, budovali sa z kameňa a tehál pod dozorom vojenskej rady a za účasti cisárskych fortifikačných inžinierov. Opevnenie malo tvar obdĺžnika s tromi bastiónmi, dvomi bránami a tromi brámkami pre peších. Opevnené bolo námestie s dvomi radmi domov, ale tvar opevnení určil formu zástavby mesta aj za jeho hradbami. V 18. storočí po uplynutí tureckého nebezpečenstva hradby stratili svoj význam.

Pamätná tabuľa z roku 1928 na dome, kde žil významný botanik, učiteľ, národovec, veršovník, verejný činiteľ Samuel Kupčok (1850 - 1914). Pôsobil v Pukanci od roku 1870 až svojej smrti. Venoval sa tu flóre okolia, najmä štúdiu rodov ostružina, mäta a ruža, pozoroval aj semená, lišajníky a machy. Zozbieral herbár s viac ako 27-tisíc exemplármi rastlín. Zaznamenával aj miestne názvy, zbieral ľudové pamiatky a starožitnosti, publikoval v rôznych časopisoch, bol organizátorom kultúrneho života.

Evanjelický kostol – Dielo architektonickej moderny stojí v strede námestia, kostol bol postavený podľa projektu architekta M. Zoubka v rokoch 1934 - 1935. Jednolod'ový chrám sieňového typu má rovný strop a murovanú emporu z troch strán interiéru. Oltár na čelnej stene je postavený z travertínu, s dekorom mramorových dosiek Desatora. Oltárny obraz Zmŕtvychvstanie Krista namaľoval štiavnický rodák Edmund Gwerk.

Hrnčiarsky dom – Stáročnú hrnčiarsku tradíciu mesta pripomína pôvodný dom remeselníckeho typu z roku 1880. Postavený je v radovej zástavbe z kameňa a nepálenej tehly s typickou dispozíciou – predná izba (chyža), predsieň (pitvor s čiernou kuchyňou) a zadná izba, ktorá bola hrnčiarskou dielňou. Dom má sedlovú strechu s tvrdou krytinou,

pôvodne šindľovou. V interiéri je sústredené zariadenie a exponáty, dokumentujúce spôsob života rodiny remeselníka, zachovaná je pôvodná hrnčiarska pec na vypaľovanie keramiky, hrnčiarsky kruh, pomôcky, nástroje a rozličné hrnčiarske výrobky.

Ergišťôľňa – Technická pamiatka z obdobia baníckej histórie mesta. Bývalá mestská baňa na zlato, podľa starých máp jej dĺžka dosahovala 1100 metrov. Prvé písomné záznamy o nej sú z roku 1583. Táto dedičná štôľňa odvodňuje celý Vajrab – kopec a časť hory nad Ergišťôľňou. V minulosti jej voda poháňala stupy – úpravne rudy, v súčasnosti je to zdroj pitnej vody. Je súčasťou náučného chodníka Po stopách starého rudného baníctva v Pukaneci.

Obec Pukanec sa snaží ochraňovať národné kultúrne pamiatky, v rímsko-katolíckom kostole sv. Mikuláša sú systematicky reštaurované gotické oltáre s podporou Ministerstva kultúry.“

2. Ako sa obec snaží podporiť rozvoj cestovného ruchu v oblasti?

„Obec Pukanec je jedným zo zakladajúcich členov Oblastnej organizácie cestovného ruchu Tekov, a tak sa stala návšteva pamiatok, ale aj podujatí v obci stálou ponukou cestovného ruchu v regióne. Poloha obce na úpätí Štiavnických vrchov ju predurčuje pre turistiku a poznávanie prírody, v obci sa nachádzajú tri náučné chodníky: Náučný banský chodník Terra Banensium, Moruša čierna, Štamposký jarok. Turistické chodníky a cyklotrasy sú značené Klubom slovenských turistov.

Ponuka cestovného ruchu pre návštevníkov obce Pukanec je pestrá: remeslá, historické pamiatky, tradičná gastronómia, vinice a moruša čierna. Záujemcovia o spoznávanie typických pukanských zaujímavostí navštevujú obec počas celého roka, najobľúbenejšie je však podujatie Pukanské remeselnícke trhy. Tento festival ľudových remesiel, folklóru a tradičnej gastronómie sa v roku 2021 uskutoční už 28. krát. Cieľom podujatia je zachovávanie tradičných hodnôt ľudovej kultúry, pôvodnej remeselnej tvorby, na základe historickej tradície usporadúvania výročných trhov a jarmokov. Pukanské remeselnícke trhy sa konajú v prvý júlový víkend už od roku 1993. Festival pozostáva z tradičného jarmoku ľudových remesiel s celodennými ukázkami výroby, ľudových dvorov s tradičnou gastronómiou – najmä typickými párencami, kultúrneho programu s vystúpeniami folklórnych kolektívov. Súčasťou podujatia je pestrý sprievodný program – prehliadky kultúrnych pamiatok, bohoslužby, výstavy či stretnutia rodákov.“

3. Ako obec spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a občianskymi združeniami v oblasti cestovného ruchu?

„V obci Pukanec rastú moruše čierne v najväčšom počte v strednej Európe. V Pukanci sa nachádza okolo 470 exemplárov týchto výnimočných stromov. V okolitých obciach a na celkom Slovensku je to celkom približne 954 stromov. Keďže moruše naši predkovia sadili najmä v blízkosti vinogradov, stali sa typickou súčasťou pukanských viníc, a návštevníci sa o nich môžu dozvedieť viac priamo na náučnom chodníku o moruši čiernej v pukanských viniciach. Známe sú blahodárne účinky plodov a listov moruše na ľudský organizmus, a tak toto chutné ovocie miestni obyvatelia spracujú tradičným spôsobom – sirup, lekvár, sušené moruše, ovocná koža, kompóty. Produkty z moruše čiernej sú dostupné každý rok na podujatí Deň moruše čiernej, ktoré sa koná každý rok v jednej z obcí regiónu.

Ďalším fenoménom v poľnohospodárstve Pukanca je známa pukanská cibuľa, s ktorou chodievali pukanské ženy do trhov. Táto cibuľa je výnimočná svojou sladkosťou, vôbec neštípe, čo je dosiahnuté špeciálnym spôsobom pestovania, presádzania a pravidelnou závlahou – dodnes platí pranostika: „Či prší, či neprší, cibuľka sa poliať musí.“ Pestovaniu pukanskej cibule sa dodnes venujú staršie záhradkárky a členovia Slovenského zväzu záhradkárov.

Pukanec a víno sú pojmy, ktoré už stáročia patria k sebe. Najvyššie položené vinice vo výške 495 m. n. m. sa už dajú nazvať horskými vinogradmi. Napriek tomu sa na miestnych južných svahoch urodí výborné hrozno, z ktorého dorábajú domáci vinári lahodné vína, ktoré môže široká verejnosť ochutnať na pravidelnej Oblastnej degustácii vín, ktorú zabezpečuje Slovenský zväz záhradkárov v Pukanci už viac ako desať rokov. Vinogradnícku tradíciu v obci reprezentuje občianske združenie Lochári – spolok vinárov a vinogradníkov v Pukanci, ktoré spolupracuje pri organizovaní degustácie vín spolu so záhradkárskou organizáciou, ale pripravuje aj rôzne tematické podujatia počas celého roka. V roku 2022 pripravili prvý ročník Požehnaní mladých vín v Pukanci. Základná organizácia Slovenského zväzu záhradkárov v Pukanci vznikla v roku 1971, a tak si v tomto roku pripomína 52. výročie svojho vzniku. Organizácia s počtom členov 140, pozostávajúcich z obyvateľov mladších aj starších, je pevnou súčasťou ovocinárstva a zeleninárstva v obci. Pre záujemcov organizuje odborné prednášky, jej členmi sú takí odborníci, ako prof. Hričovský a Doc. Húska. Organizácia ponúka muštovanie a sušenie ovocia, ukážky rezu stromkov v teréne a rôzne kultúrno-spoločenské podujatia. Navyše, vlastní objekt Dom

záhradkárov, ktorý je vybavený na organizovanie rôznych osláv a podujatí a ponúka aj vlastnú vínnu pivnicu.

Pukanec je obklopený lesmi, je súčasťou CHKO Štiavnické vrchy. O obecné lesy s výmerou 1451 ha sa od roku 1993 stará spoločnosť LESPOL, s.r.o. so 100 % vlastníctvom obce Pukanec.

V Pukanci pokračuje v tradícii ovocinárstva firma AGROVERA, ktorá sa venuje pestovaniu bio arónie a bio čiernej ríbezle, ako aj výrobe produktov z nich – šťavy a džemu.“

**4. Aké aktivity sa vykonávajú, aby sa zvýšil záujem o cestovný ruch v obci a okolí?
A ako sú ľudia informovaní o týchto aktivitách?**

„O podujatiach organizovaných v obci sú ľudia informovaní prostredníctvom oznamov na webovej stránke obce, propagačných materiáloch vydaných obcou Pukanec, OC CR Tekov a Levickou informačnou agentúrou. K propagácii obce prispievajú aktivity občianskych združení Spoločnosť priateľov Samuela Šikeťa a pukanskej histórie, Miestna organizácia Slovenského zväzu záhradkárov a Lochári – spolok vinohradníkov a vinárov v Pukanci“.

5. Aké sú plány a ciele obce v oblasti cestovného ruchu na najbližšie roky?

„Obec Pukanec v súlade s Plánom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na roky 2017 -2024 podporuje cestovný ruch v obci a regióne. Atraktivitu obce ako turistického cieľa zvyšujú existujúce náučné chodníky: Po stopách starého rudného baníctva v Pukanci, Štamposký jarok (2 časti), Náučný chodník o moruši čiernej a pripravovaný náučný chodník Voda – zdroj života. Plánmi a cieľmi v oblasti rozvoja cestovného ruchu je podpora služieb pre návštevníkov obce, aktívnejšia propagácia“.

6. Evidujte akékoľvek záznamy alebo štatistiky o zvyšovaní cestovného ruchu v Pukanci a v okolí?

„Záznamy o rozvoji cestovného ruchu v súčasnosti nie sú vedené.“

Na základe rozhovoru s pani Mgr. Žofiou Kyseľovou možno vyvodit' niekoľko záverov. Prvým z nich je, že obec Pukanec má svoje silné stránky, ako napríklad historické pamiatky a krásnu prírodu. Na druhej strane, obec by mohla byť lepšie propagovaná, pretože sa potýka s nedostatkom návštevnosti a turistov. Taktiež, ako sme vyššie uviedli, respondenti v oboch dotazníkoch uvádzajú nedostatočnú informovanosť o podujatiach.

Na základe týchto informácií je možné vyvodiť aj to, že obec Pukanec si uvedomuje dôležitosť turizmu pre rozvoj regiónu a plánuje rôzne zlepšenia s cieľom zvýšiť záujem turistov o návštevu obce. Zároveň v rozhovore pani Kysel'ová zdôraznila, že obec by mala aktívne pracovať na zvyšovaní povedomia obyvateľ'ov či návštevníkov obce, o kultúrnych, športových a iných podujatiach a zvýšiť úroveň služieb, aby turisti boli spokojní a radi sa do obce vracali.

5 Návrh na využitie výsledkov

Vidiecky cestovný ruch je jednou z dôležitých foriem cestovného ruchu a zároveň aj významným nástrojom rozvoja vidieckych oblastí. Jeho výhodami je najmä prispievanie k zlepšovaniu hospodárskeho rozvoja, vytváranie pracovných miest, taktiež zvyšuje záujem o vidiecke oblasti a kultúru a má pozitívny vplyv na regionálnu ekonomiku a sociálny rozvoj. Vplyv na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu má mnoho faktorov, ako napríklad kvalita ubytovania a stravovania, dostupnosť a rozmanitosť turistických atrakcií. Dôležité je tiež zabezpečiť dostupnosť informácií pre návštevníkov a prispôbiť sa ich požiadavkám a potrebám.

Obec Pukanec, nachádzajúca sa v krásnom prostredí pohoria Štiavnických hôr, má v tomto smere veľký potenciál. Vidiecky cestovný ruch môže byť pre túto obec významným faktorom pri rozvoji miestnej ekonomiky a prispieť či už k tvorbe pracovných miest, ale aj k návštevnosti.

Preto je dôležité venovať pozornosť rozvoju vidieckeho cestovného ruchu v obci Pukanec a navrhnúť nové riešenia, ktoré prinesú ešte viac návštevníkov a pomôžu vytvárať udržateľný a prosperujúci cestovný ruch v obci. Obec Pukanec by mohla svoje postavenie v cestovnom ruchu zlepšovať nasledujúcimi možnosťami:

a) Informovanosť obyvateľov a návštevníkov. Pre obec Pukanec je veľmi dôležité aby občania a návštevníci mali dostatočné zdroje a informácie.

Prvým riešením navrhujeme vytvorenie mobilnej aplikácie, ktorá by obsahovala informácie o miestnych podujatiach, turistických trasách a možnostiach ubytovania a stravovania. Táto aplikácia by mohla byť, nie len pre návštevníkov, ale aj pre občanov prínosom, keďže by umožnila rýchly jednoduchý prístup k dôležitým informáciám o obci.

Jednou z hlavných funkcií aplikácie by bola integrácia QR kódov. Tieto kódy by mohli byť umiestnené na historických pamiatkach a náučných chodníkov v obci, ale aj na výrobkoch miestnych podnikateľov (napr. vinárov). Keď si užívateľ naskenuje QR kód, aplikácia by mu mohla poskytnúť detailné informácie o mieste, víne alebo aj vzácnej rastline, vrátane histórie, popisu a fotografií. Okrem toho by aplikácia mohla obsahovať kalendár podujatí v obci, vrátane kultúrnych podujatí, trhov, festivalov a podobne. Užívateľovi by sa mohli priamo cez aplikáciu zobrazovať detaily o podujatiach, ale taktiež ich aj zdieľať s ostatnými užívateľmi.

Ďalšou užitočnou funkciou by mohla byť mapa obce s vyznačením všetkých QR kódov, aby užívatelia mohli ľahko nájsť zaujímavé miesta. Aplikácia by tiež mohla obsahovať, či už kontakty na miestnych podnikateľov, ale aj recenzie, aby užívatelia mohli získať odporúčania na dobré miesta, ktoré by mali navštíviť.

Celkovo by táto aplikácia bola skvelým spôsobom ako informovať obyvateľov a návštevníkov obce o miestach v obci, kultúrnych podujatiach alebo miestnych podnikateľov. Taktiež by bola užitočným sprievodcom pre každého, kto navštívi obec Pukanec a chcel by sa o nej dozvedieť viac.

Ďalšou možnosťou by mohlo byť zriadené informačné stredisko alebo infocentrum, ktoré by obsahovalo informácie o historických a kultúrnych pamiatkach v obci, turistických trasách v okolí, ale aj miestnych podujatiach. Infocentrum by mohlo byť prepojené aj s mobilnou aplikáciou, ktorá by poskytovala online informácie a aktualizácie. Infocentrum by taktiež mohlo byť miestom, kde by sa mohli uskutočňovať rôzne podujatia a prezentácie o kultúre, histórii obce a jej okolia. Týmto by sa mohol zvýšiť záujem návštevníkov, ale aj občanov o túto oblasť a taktiež prispieť k jej rozvoju.

Okrem týchto odporúčaní, navrhujeme, aby obec využívala aj sociálne siete a internetové stránky na informovanie návštevníkov a občanov o dôležitých udalostiach a aktivitách v obci. V súčasnosti sú tieto platformy pre mnoho ľudí hlavným zdrojom informácií a ich využitie by mohlo pomôcť zviditeľniť obec Pukanec ako atraktívne miesto pre návštevníkov.

Cieľom všetkých možností je poskytovať občanom a návštevníkom prehľadné a aktuálne informácie o miestnych zaujímavostiach, podujatiach a turistických možnostiach, aby sa mohli lepšie orientovať v obci a okolí a zároveň sa cítili vítaní a dobre informovaní.

b) Rozšírenie a skvalitnenie stravovacích a ubytovacích zariadení. Stravovacie a ubytovacie zariadenia sú dôležitou súčasťou rozvoja vidieckeho cestovného ruchu. Je potrebné investovať do modernizácie a rozšírenia zariadení, aby obec mohla zabezpečiť čo najkvalitnejšie služby pre návštevníkov a občanov.

c) Obnova priestorov. Návrh na obnovu priestorov kúpaliska, amfiteátra a kultúrneho domu v obci Pukanec je kľúčovým krokom k rozvoju miestneho cestovného ruchu. Tieto priestory poskytujú výborné možnosti na organizáciu rôznych podujatí a akcií, ktoré by zvýšili atraktivitu obce a prilákali tak väčší počet návštevníkov.

Jedným z nápadov na využitie obnoveného kúpaliska a okolitých priestorov je organizácia detského tábora. Týmto spôsobom by sa zvýšila atraktivita obce pre rodiny s deťmi, ktoré by mohli prísť navštíviť kúpalisko a zároveň umožniť všetkým rodinám z celého regiónu stráviť čas v peknom prostredí.

d) Rozšírenie ponuky podujatí. Rozšírenie ponuky podujatí môže byť pre obec Pukanec veľmi prospešné, pretože to priláka návštevníkov z rôznych miest a zvýši ich záujem o mieste atrakcie. Existuje mnoho podujatí, ktoré môžu byť v obci rozšírené. Napríklad:

- Koncerty a divadelné predstavenia: koncerty rôznych interpretov by prilákali ľudí aj zo širokého okolia. Spomínané priestory kúpaliska by mohli byť využité na tieto príležitosti.

- Festivaly a oslavy: festivaly, ktoré zobrazujú kultúru, históriu a tradície obce a regiónu.

-Športové podujatia: organizovanie rôznych športových podujatí, ako napr. beh, cyklistické preteky a podobne. Prírodné cestičky medzi Ťochmi sú ideálne na usporiadanie bežeckých pretekov.

-Miestne trhy a výstavy: organizovanie rôznych trhov a výstav, kde miestni podnikatelia a remeselníci môžu predstaviť svoje výrobky.

-Podujatia pre deti: organizovanie letných táborov pre deti.

-Workshopy a semináre: tieto podujatia môžu byť zamerané na rôzne témy (miestne tradície a remeslá).

e) Rozširovanie a upevňovanie spoluprác s miestnymi podnikateľmi, občianskymi združeniami a obcami. Spolupráca obce s miestnymi podnikateľmi a občianskymi združeniami je pre obec v rámci rozvoja vidieckeho cestovného ruchu veľkým prínosom. Výsledkom týchto spoluprác môžu byť rôzne nové podujatia, ale aj projekty, ktoré by prilákali viac a viac návštevníkov. Obec Pukanec spolupracuje s rôznymi miestnymi organizáciami, ako organizácia Slovenského zväzu záhradkárov, združenie Ťochári, OC CR Tekov a Levickou informačnou agentúrou. K propagácii taktiež prispievajú združenia ako Spoločnosť priateľov Samuela Šiket'a a pukanskej histórie.

Ďalšou možnosťou je zorganizovať spolupráce medzi obcami a mestami napr. Banskou Štiavnicou. Návštevník, ktorý príde do Banskej Štiavnice by mohol dostať voucher (poukážku) na niektorú z atrakcií v Pukanci. Takýto voucher by mohol byť platný počas určitého časového obdobia, napríklad po celú turistickú sezónu. Tento druh spolupráce môže

byť vhodný pre obidve strany, keďže návštevníci Banskej Štiavnice by mohli byť motivovaní navštíviť aj Pukanec, a naopak, návštevníci Pukanca by mohli navštíviť Banskú Štiavnicu. Tým by sa zvýšila atraktivita oboch obcí pre turistov a podporil by sa rozvoj cestovného ruchu v regióne.

Tieto návrhy predstavujú dôležitý krok k zlepšeniu súčasnej situácie a môžu poskytnúť základ pre ďalšie inovácie v obci. S ich realizáciou by sa mohli dosiahnuť pozitívne výsledky a prispieť k lepšiemu rozvoju vidieckeho cestovného ruchu v obci.

Záver

Vidiecky cestovný ruch na Slovensku má v poslednej dobe stále väčší potenciál a zaujíma čoraz väčší počet turistov. Tento druh cestovania ponúka návštevníkom príležitosť prežiť autentický zážitok z vidieka a spoznať slovenskú kultúru a tradície. Vidiecke oblasti Slovenska sú plné krásnej prírody, historických pamiatok, tradičných remesiel a miestnych špecialít.

Cieľom bakalárskej práce bolo zhodnotiť vidiecky cestovný ruch z pohľadu rozvojového potenciálu obce na Slovensku, v tomto prípade obce Pukanec. Samotný začiatok práce sa zaoberá jednotlivými teoretickými definíciami cestovného ruchu, vidieckeho cestovného ruchu a agroturizmu. Cieľom tejto časti bolo vysvetliť, čo presne tieto pojmy znamenajú a aké sú ich hlavné charakteristiky a delenia. Aj keď obec Pukanec patrí k malým vidieckym obciam, avšak práve toto vidiecke prostredie a prírodné krásy, ktoré Pukanec ponúka, môžu predstavovať pre turistov jedinečný zážitok a príležitosť pre relaxáciu a oddych v tomto prostredí. Vidiecky cestovný ruch môže v tomto prípade predstavovať dôležitý potenciál pre rozvoj obce a poskytovanie nových príležitostí pre miestnych obyvateľov a nových návštevníkov.

Na základe vyhotovených dotazníkov sme zistili, že obec Pukanec nie je až taká známa a jej potenciál v oblasti cestovného ruchu nie je dostatočne využitý. Respondenti naznačili nedostatky ohľadom informovanosti o podujatiach a atrakciách v obci. Zároveň občania prejavili záujem o organizáciu nových podujatí, ktoré by zvýšili atraktivitu obce a prilákali viac návštevníkov.

V rámci rozhovoru, ktorý bol uskutočnený, sme sa dozvedeli, že spolupráca so združeniami a miestnymi podnikateľmi je vnímaná ako prospešná pre obec. Taktiež existuje priestor na zlepšenie, čo sa týka informovanosti občanov a propagovaní obce.

Záverom možno konštatovať, že vidiecky cestovný ruch je pre obce významnou možnosťou rozvoja a zvyšovania svojej atraktívnosti pre návštevníkov. Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu prináša nielen ekonomické výhody, ale aj príležitosti pre zlepšenie kvality života miestnych obyvateľov a spokojnosť návštevníkov. Je preto dôležité, aby sa nie len obec Pukanec, ale všetky obce na Slovensku v budúcnosti sústredili na rozvoj a propagáciu, aby mohli naplno využiť potenciál vidieckeho cestovného ruchu, ktorý v obci majú.

Zoznam použitej literatúry

- BABINSKÝ, Ján. *Poradca podnikateľa vo vidieckej turistike a agroturistike*. Dudince: Európsko-slovenské združenie agroturizmu a turizmu, 2012. ISBN 9788022412735.
- BARTOVICOVÁ, Anna a Ladislav KOVÁČIK. *Pukanskú nárečia: Čriepky z nárečového fondu*. Pukanec: Obecný úrad Pukanec, 2017. ISBN 9788097265939.
- BERESECKÁ, Janka. *Vidiecky cestovný ruch: praktikum*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2017. ISBN 9788055216393.
- FÁZIKOVÁ, Mária. *Rozvoj vidieka*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2021. ISBN 9788055223209.
- GÚČIK, Marian. *Cestovný ruch: úvod do štúdia*. Banská Bystrica: DALI-BB, 2010. Knižnica cestovného ruchu, 15. ISBN 9788089090808.
- HERIBAN, Roman. *Marketing v agroturistike*. Bratislava: Progressus Slovakia, 2010. ISBN 9788097051037.
- Chronologický prehľad*. 2012 [online]. Pukanec.sk [cit. 05.01.2023]. Dostupné na internete: <<https://www.pukanec.sk/chronologicky-prehľad.html>>.
- JARÁBKOVÁ, Jana. *Vidiecky cestovný ruch a jeho perspektívy*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2021. ISBN 9788055223223.
- KEREKEŠ, Juraj. *Vidiecky turizmus a agroturizmus v regiónoch turizmu*. Bratislava: 1000knih.sk, 2019. ISBN 9788057010326.
- KOVÁŘOVÁ, Petra, Tomáš SAHUL, Jozef ŠIMČÍK, Miloslav MICHALKO a Małgorzata BUCZEK-KOWALIK. *Rural tourism*. Prešov: Association for the Development of Rural Tourism, 2017. ISBN 9788097289409.
- MARIOT, Peter. *Geografia cestovného ruchu pre 3. ročník hotelových akadémií*. Ilustroval Daniel GURŇÁK. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2014. ISBN 8071581690.
- MATUŠÍKOVÁ, Daniela. *Vidiecky turizmus a agroturizmus*. Prešov: Bookman, 2013. ISBN 9788081650246.
- MIKUŠÁKOVÁ, Janka. *Agroturistika a ekoturistika*. Bratislava: Progressus Slovakia, 2010. ISBN 9788096964291.

MURA, Ladislav; KLJUČNIKOV, Aleksandr. *Small businesses in rural tourism and agro tourism: Study from Slovakia*. Economics & Sociology, 2018, 11.3: 286-300.

MURA, Ladislav a Silvia ŠULTEROVÁ. *Manažment rozvoja vidieckeho turizmu a agroturizmu v regiónoch Slovenska a ich perspektívy*. Bučovice: Martin Stříž, 2012, 147 s. ISBN 9788087106587.

Náučný chodník o moruši čiernej [online]. Naucnehodniky.eu [cit. 05.01.2023]. Dostupné na internete: <<https://naucnehodniky.eu/naucny-chodnik-o-morusi-ciernej/>>.

NOVACKÁ, Ľudmila, Michaela BRTEKOVÁ, Ľudovít BARTOŠ, et al. *Cestovný ruch, technika služieb, delegát a sprievodca*. 3. dopl. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2014, 475 s. [23,8 AH]. ISBN 978-80-225-3948-7.

ORIEŠKA, Ján. *Služby cestovného ruchu I. časť. 1.vyd.* Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2010. ISBN: 978-80-10-01831-4.

Pukanec. [online]. Regionhont.sk [cit. 05.01.2023]. Dostupné na internete: <<https://www.regionhont.sk/pukanec>>.

ŠTEVKOVÁ, Petra. 2021. *VIDEO: Recept na tradičné drevorubačské párance od starej mamy z Pukanca*. [online]. Zahradkar.pluska.sk [cit. 05.01.2023]. Dostupné na internete: <<https://zahradkar.pluska.sk/recepty/video-recept-tradicne-drevorubacske-parance-starej-mamy-pukanca>>.

Výroba sudov Pukanec [online]. Drevenesudy.sk [cit. 05.01.2023]. Dostupné na internete: <<http://www.drevenesudy.sk/>>.

WALTON, John K..“tourism“. Encyclopedia Britannica, 5 Jan. 2023, [online].

[cit. 05.01.2023] Dostupné na internete: <<https://www.britannica.com/topic/tourism>>.

ZAMBOJ, Ján. *Pukanec. Pamätnica k 30. výročiu oslobodenia*. Martin: Osveta, 1975.

Zoznam príloh

Príloha č.1.: Dotazník pre verejnosť

Príloha č.2: Dotazník pre občanov obce Pukanec

Príloha č.3: Štruktúrovaný rozhovor